

Opinnäytetyö (AMK)

Kestävän kehityksen koulutusohjelma

2012

Riina Reiniö

ALUEIDEN VÄLINEN VUOROVAIKUTUS NUORTEN KOHDALLA

– New Bridges – hankkeen tutkimus Varissuo-
Littoisten alueella

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Kestävä kehitys

2013 | 78 + 4 liitesivua

Sirpa Halonen

Riina Reiniö

ALUEIDEN VÄLINEN VUOROVAIKUTUS NUORTEN KOHDALLA – NEW BRIDGES – HANKKEEN TUTKIMUS VARISSUO-LITTOISTEN ALUEELLA

Toimivat kaupunkiseudut ovat Suomen aluekehityksen avain. Kaupunkiseutujen tulee toimia yhteistyössä kunta- ja hallintorajat ylittäen voidakseen menestyä kansainvälisessä kilpailussa. Vuorovaikutuksen lisääminen toiminnallisten alueiden välillä takaa myös asukkaille paremmat mahdollisuudet toteuttaa elämäntyyliinsä sopivia valintoja.

Tämä tutkimus on osa New Bridges EU-hanketta, jonka tavoitteena oli lisätä kaupungin ja maaseudun välistä vuorovaikutusta elämänlaadun parantamiseksi. Tutkimuksessa käsitellään vuorovaikutuksen lisäämistä nuorten kohdalla tutustuen yhteen hankkeen pilottialueista - Varissuo-Littoisiin. Tutkimus keskittyy nuorten vapaa-ajan viettoon ja palveluihin. Palvelut ovat keskeisiä alueiden vetovoimatekijöitä, joita parantamalla olemassa olevan väestön sitouttamisen lisäksi alueelle saadaan houkutelua uutta työvoimaa.

Nuorten sitouttaminen alueelleen nähdään tärkeänä aluekehittämisen tavoitteena. Nuoret tulisi ottaa erityishuomioon alueiden kehittämisessä ja suunnittelussa. Osallistamisella parannetaan nuorten kiintymistä asuinalueeseensa ja vahvistetaan nuorten paikallisidentiteettiä. Alueen identiteetillä on merkittävä vaikutus siihen, miten ihmiset tietyn paikan kokevat. Mielikuvat ohjaavat ihmisten elinympäristöön liittyviä valintoja yllättävän paljon.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Varissuo-Littainen alueen nuorten vuorovaikutuksen esteitä ja edellytyksiä sekä löytää keinoja parantaa nuorten välistä vuorovaikutusta kohdealueella. Tutkimus toteutettiin kyselynä kohdealueen kolmelle yläkoululle. Kyselyn avulla selvitettiin erityisesti kuntarajojen merkitystä nuorten vuorovaikutuksen kannalta sekä nuorten toiveita vapaa-ajanpalvelujen suhteen. Lisäksi tutkimuksen tiedonkeruussa käytettiin asiantuntijahaastatteluita ja vierailuja alueen nuorisotaloilla.

Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että sosiaalinen ympäristö on nuorille fyysistä tärkeämpi. Kaverit ovat vuorovaikutuksen avain. Esteenä vuorovaikutukselle ovat nuorten asenteet ja ennakkoluulot. Kulutusmahdollisuudet ovat tärkeitä viihtyvyystekijöitä nuorten kohdalla. Vuorovaikutusta parantamalla nuorille tarjolla olevien palveluiden määrää voidaan lisätä, mikä parantaa myös nuorten elämänlaatua.

ASIASANAT:

Nuoret, alueidentiteetti, aluetietoisuus, vuorovaikutus, yhteisöllisyys, aluekehittäminen

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sustainable development

2013 | 78 + 4 Appendix pages

Sirpa Halonen

Riina Reiniö

THE AREAL INTERACTION OF THE YOUTH - NEW BRIDGES – PROJECT'S STUDY IN THE VARISSUO-LITTOISTEN AREA

Working city regions are the key to Finland's areal development. City regions should work together despite communal and administrative boundaries to succeed in the international competition. Improving interaction between functional areas guarantees the residents better opportunities to fulfill their lifestyle choices.

This study is a part of New Bridges EU-project that was aimed to increase the interaction between urban and rural areas to strengthen the quality of life. The study focuses on increasing interaction with the youth exploring one of the project's pilot areas Varissuo-Littoinen. The study deals with youth's leisure time services. By improving services, it's possible to attract new work force and commit the existing residents to their regions.

Getting young people to commit themselves to their regions is an important goal of areal development. The youth should be seen as a special group in designing and developing of different regions. Involving young people in decision making commits them to their residential areas and builds their local identity. Areal identity has a significant impact on how people experience different places. These conceptions can have prominent bearing on the choices we make about our living environment.

The aim of the study was to find out about the challenges and possibilities of the youth's interaction in the Varissuo-Littoinen area and find ways to improve it. The study was conducted as an inquiry to the three junior high schools of the area. The inquiry was aimed answers questions about the impacts of the municipal boundaries regarding the youth's interaction and young people's hopes about leisure time services. In addition expert interviews and visits to the area's youth houses were used to collect data for the study.

The results show that the social environment has more bearing for young people than the physical environment. Friends are the key to youth's areal interaction. The biggest obstacle for the interaction seems to be the youth's attitudes and prejudice. Consumption opportunities are important for young people. By improving the areal interaction among the youth the services available for them can be increased which also improves young people's quality of life.

KEYWORDS:

Youth, regional identity, regional consciousness, interaction, communality, areal development

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	7
2 ALUEKEHITTÄMINEN SUOMESSA	9
2.1 EU:n koheesiopolitiikka	10
2.2 Suomen aluekehittämisstrategia 2020	10
2.3 Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet 2011–2015	13
2.4 Seututason suunnittelu	15
3 NEW BRIDGES -HANKE	16
3.1 Mikä tekee kaupunkiseudusta vetovoimaisen?	17
3.2 Maaseudun ja kaupungin välisen vuorovaikutuksen tärkeys	18
3.3 Suunnittelu yhteistyö	19
4 NUORTEN MAHDOLLISUUDET VAIKUTTAA ELINYMPÄRISTÖÖNSÄ	21
4.1 Osallistuminen aluesuunnitteluun	22
4.2 Nuorten asenteet vaikuttamista kohtaan	23
5 ELINYMPÄRISTÖN KOKEMISEEN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ	26
5.1 Alueen imago, identiteetti ja aluetietoisuus	30
5.2 Yhteisöllisyys	32
6 TUTKIMUKSEN RAJAUS	35
6.1 Tutkimusalue	35
6.2 Kohderyhmä	38
6.3 Vapaa-ajan määrittelyä	39
7 TUTKIMUSTEHTÄVÄT JA – MENETELMÄT	41
7.1 Tutkimustehtävät	41
7.2 Tutkimusmenetelmät	42
7.2.1 Vierailut nuorisotalolla	42
7.2.2 Kyselytutkimuksen toteutus	43
7.2.3 Haastattelut	45
8 TUTKIMUKSEN TULOKSET	47
8.1 Vastausten määrät ja jakautuminen	47

8.1.1 Vastaajien ikä	48
8.1.2 Vastaajien äidinkielet	48
8.2 Asuminen	49
8.3 Tyytyväisyys asuinalueeseen	51
8.4 Kavereiden sijoittuminen alueelle	52
8.5 Vapaa-ajanvietto	54
8.6 Nuorten kulkutavat kouluun ja harrastuksiin	56
8.7 Vapaa-aika kodin ulkopuolella	58
8.8 Turvallisuus	61
8.9 Nuoret ja palvelut	62
8.9.1 Tyytyväisyys palveluihin	62
8.9.2 Nuorten toiveita vapaa-ajan palveluista alueella	63
8.10 Koulutoiveet	65
8.11 Nuoret vastaajat aikuisväestön palvelukyselyssä	66
9 YHTEENVETO	67
9.1 Elämänlaatu	67
9.2 Vuorovaikutus	69
9.3 Tutkimuksen luotettavuus	70
10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET	72
10.1 Johtopäätökset	73
10.2 Suositukset	74
LÄHTEET	76

LIITTEET

Liite 1. Nuorten kysely

KUVAT

Kuva 1. New Bridges – hankkeen pilottialueen rajaus.

36

KUVIOT

Kuvio 1. Elinympäristön voidaan ajatella muodostuvan kolmesta eri osasta.	26
Kuvio 2. Vastausten jakautuminen eri sukupuolten kesken.	47
Kuvio 3. Vastaajien iät kouluittain.	48
Kuvio 4. Vastaajat äidinkielen mukaan.	49
Kuvio 5. Vastaajien asumistyytit.	50
Kuvio 6. Asumisaika alueella.	51
Kuvio 7. Kavereiden sijoittuminen alueelle.	53
Kuvio 8. Nuorten kulkutavat vapaa-ajanviettopaikkoihin ja harrastuksiin.	56
Kuvio 9. Nuorten kulkutavat kouluun.	57
Kuvio 10. Nuorten kodin ulkopuolella viettämä vapaa-aika.	59
Kuvio 11. Nuorten toiveita vapaa-ajan palveluista.	64

TAULUKOT

Taulukko 1. Nuorten osuus väestöstä alueittain.	39
Taulukko 2. Nuorisotalojen työpajoihin osallistuneiden nuorten lukumäärät ja sukupuolet.	42
Taulukko 3. Kouluille tehdyn kyselyn otoksen ja vastausten määrät.	44

1 JOHDANTO

Nykypäivän kansainvälisessä ja nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä alueiden välinen vuorovaikutus on erittäin tärkeää. Vain yhteistyössä toimivat alueet voivat menestyä alueiden välillä käytävässä kovassa kilpailussa. Alueita tulee kehittää laaja-alaisesti kunta- ja hallintorajat ylittäen sekä asukkaiden toiveet huomioon ottaen. Tavoitteena on toiminnallisesti monipuolinen ja verkostoinut yhdyskuntarakenne sekä laadukas elinympäristö.

Yhteistyössä toimivat kaupunkiseudut pystyvät paremmin takaamaan hyvät elämisen edellytykset asukkailleen. Vuorovaikutuksen lisääminen tekee kaupunkiseuduista vetovoimaisia, mikä houkuttelee uusia asukkaita. Menestyvät kaupunkiseudut pystyvät myös tulevaisuudessa vastaamaan ihmisten muuttuviin toiveisiin viihtyisästä asuinympäristöstä. Tällaiset verkostoituneet kaupunkiseudut ovat koko Suomen kehityksen avain.

Nuorilla on ratkaiseva asema alueiden kehittämisessä. Tulevaisuudessa ihmisten arvot ja asenteet tulevat vaikuttamaan yhä enemmän siihen, miten ihmiset haluavat elää, asua ja tehdä töitä. Osallistumismahdollisuuksien lisääntyminen mahdollistaa erilaisten elämäntyylien yhteensovittamisen ympäristön kanssa. Erityisesti nuorten asenteilla ja arvoilla on vaikutusta siihen, mihin suuntaan alueet lähtevät kehittymään. Nuorten viihtyvyys ja hyvinvointi ovat alueiden vetovoimaisuuden perusedellytyksiä.

Tämä tutkimus on osa New Bridges EU-hanketta, jonka tavoitteena oli lisätä kaupungin ja maaseudun välistä vuorovaikutusta elämänlaadun parantamiseksi. Tutkimus keskittyy elämänlaadun parantamiseen nuorten vapaa-ajan palveluiden kautta. Palvelut ovat tärkeitä alueiden vetovoimatekijöitä, joita voidaan yhteistyön ja vuorovaikutuksen avulla parantaa. Nuorten kohdalla haluttiin keskittyä vapaa-ajan palveluihin, koska niiden valintaan nuoret voivat eniten itse vaikuttaa.

Tutkimus kohdistuu pääasiassa yläkouluikäisiin nuoriin, jotka asuvat Varissuo-Littoinen alueella Turun ja Kaarinan rajalla. Varissuo-Littoinen on yksi New Bridges – hankkeen pilottialueista ja soveltuu tutkimukseen hyvin, koska se voidaan nähdä yhtenä toiminnallisena alueena, vaikka kuntarajat halkovatkin aluetta. Tutkimuksessa haluttiin myös selvittää, vaikuttavatko kuntarajat palveluiden käyttöön ja muuhun alueella tapahtuvaan toimintaan nuorten kohdalla.

Alueiden välistä vuorovaikutusta tutkiessa on hyvä tutustua alueidentiteetin ja aluetietoisuuden käsitteisiin. Ne vaikuttavat paljon siihen, mitkä paikat ja alueet koetaan houkuttelevina ja mitkä taas luotaantyöntävinä. Myös mielikuvat muokkaavat alueita. Kun ihmiset näkevät jonkin alueen tietyn tyyppisenä, alkaa alue kehittyä tähän suuntaan. Nuorille tärkeää on, että he voivat toteuttaa henkilökohtaista identiteettiään tukevia valintoja asuinalueellaan. Tästä syystä myös nuorten osallistaminen aluesuunnitteluun on perusteltua. Alue, jonka asioihin nuoret kokevat voivansa vaikuttaa, on houkutteleva asuinpaikkana.

Tutkimuksessa pyritään kiinnittämään huomiota nuorten hyvinvointiin vaikuttaviin asioihin. Näitä ovat turvallisuuden ja onnellisuuden tunne, vahvat sosiaaliset suhteet sekä luottamus toisiin ihmisiin ja tulevaisuuteen. Monet näistä tekijöistä ovat sosiaalisia, mutta niihin on mahdollista vaikuttaa myös aluesuunnittelun keinoin luomalla sosiaalisesti tasapainoinen aluerakenne ja fyysisesti turvallinen ympäristö. Tämän tutkimuksen tuloksia tullaan käyttämään aluesuunnittelun pohjana. Flöjt (1999, 13) toteaa *Nuoret ympäristön kehittäjinä* kirjassa, että ”on löydettävä uusia suunnittelutapoja, joilla taataan ympäristöjen yhteensopivuus eri käyttäjäryhmien tarpeiden ja ekologisten vaatimusten kanssa muuttaen samalla historiallisesti muodostuneita käytäntöjä”. Yhtenä New Bridges – hankkeen tavoitteena olikin löytää uusia aluesuunnittelun johtamismalleja ja menetelmiä.

2 ALUEKEHITTÄMINEN SUOMESSA

Aluepolitiikalla ohjataan alueiden kehitystä Suomessa. Aluepolitiikan tavoitteena on saavuttaa taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä Suomi. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012a.) Aluepolitiikan avulla pyritään kehittämään Suomen eri alueita tasapuolisesti niin, että alueiden väliset kehityserot tasoittuisivat ja alueiden kilpailukyky paranisi (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012b). Vastuu alueiden kehittämisestä on kunnilla ja valtiolla (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012c). Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa alueiden kehittämistä koskevan lainsäädännön, tavoitteiden ja strategioiden valmistelusta Suomessa (Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus 2012).

Vuoden 2010 alussa voimaan tullut alueiden kehittämislaki toimii ohjeena aluepolitiikalle (Suomen kuntaliitto 2012a). Lain mukaan alueiden kehittämisen tavoitteena on vahvistaa alueiden kilpailukykyä, edistää kestävä työllisyyttä ja taloudellista toimintaa sekä vähentää alueiden välisiä kehityseroja hyödyntäen alueiden erikoisosaamista. Lisäksi laki pyrkii edistämään väestön yleistä hyvinvointia ja osaamista, panostamaan alueiden kulttuuriin sekä parantamaan elinympäristön laatua ja kestävä alue- ja yhdyskuntarakennetta. (Laki alueiden kehittämisestä 29.12.2009/1651.)

Alueiden kehittämisen tulee tapahtua yhteistyössä eri tahojen välillä. Myös lain mukaan aluekehittämisjärjestelmän tulee perustua yhteistyöhön ja verkostoitumiseen (Laki alueiden kehittämisestä 29.12.2009/1651). Kehittämisen on oltava kokonaisvaltaista niin, että kaikki hallinnon eri tasot toimivat sujuvasti yhdessä. Kansalaisten osallistumista kehittämiseen pidetään myös erittäin tärkeänä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 31.) Osallistumismahdollisuuksia alueiden kehittämiseen liittyen pyritään jatkuvasti lisäämään ja parantamaan (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 9).

2.1 EU:n koheesiopolitiikka

Suomen kansallinen aluepolitiikka muodostaa kokonaisuuden yhdessä Euroopan Unionin aluepolitiikan kanssa. Euroopan Unionin alue- ja rakennepolitiikalla pyritään tukemaan kansallista aluekehittämistä. (Suomen kuntaliitto 2012b.) Tämän niin kutsutun EU:n koheesiopolitiikan tavoitteena on lisätä jäsenvaltioiden taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä vähentää alueiden välisiä kehityseroja. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012i.)

Näihin tavoitteisiin pyritään EU:n rakennerahastojen avulla. Rakennerahastojen tuki ohjataan jäsenmaihiin niissä valmisteltujen, komission hyväksymien tavoiteohjelmien kautta (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012i). Suomessa rakennerahastojen tuki suunnataan niin, että se hyödyttää kansallisia aluekehittämistavoitteita. Näin kansallista aluekehittämistä tuetaan EU:n rakennerahastopolitiikalla. Saman suuntauksen halutaan jatkuvan myös tulevaisuudessa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 144.)

2.2 Suomen aluekehittämisstrategia 2020

Aluekehittämisstrategia 2020 ohjaa aluekehittämistä Suomessa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 7). Aluestrategia toimii pitkän aikavälin aluekehittämisstrategiana, jota hyödynnetään valtioneuvoston tehdessä päätöksiä alueiden kehittämiseen liittyen. Sen pohjalta valtioneuvosto valmistelee muun muassa valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012d.)

Aluekehittämisstrategiassa luodaan visio siitä, mihin suuntaan aluekehityksen toivotaan vuoteen 2020 mennessä kehittyvän (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012d). Alue- ja yhdyskuntarakenteen kehitykseen tulevaisuudessa vahvasti vaikuttavia asioita ovat erityisesti globalisaatio, talouskehitys, väestön ikääntyminen sekä ilmastonmuutos. Näitä vahvoja vaikutustekijöitä kutsutaan myös megatrendeiksi (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 33). Seuraavissa

kappaleissa avataan hieman sitä, miten nämä megatrendit vaikuttavat Suomen aluekehitykseen.

Globalisaatio vaikuttaa vahvasti alueiden kehitykseen ja koko Suomen talouteen. Kansainvälinen kilpailu jatkaa kiristymistään, kun kehittyvät maat tulevat mukaan kilpailuun myös korkeaa osaamista vaativilla aloilla. Suomen menetyksvaltteja tässä kilpailussa ovat korkea koulutustaso ja pienuudesta johtuva ketteryys reagoida muutoksiin. Monipuoliset yhteistyössä toimivat alueet ovat etulyöntiasemassa tässä kovassa kansainvälisessä kilpailussa. Maaseudun ja kaupunkikeskusten tulisi verkostoitua luodakseen vahvoja kilpailukykyisiä kaupunkiseutuja. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 34.)

1990-luvun laman jälkeinen talouskehitys on vaikuttanut aluekehityksen suuntaan alueita keskittävästi. Elinkeinorakenteeltaan yksipuoliset seudut, joiden työvoimatilannetta väestön ikääntyminen vielä heikentää, ovat haasteellisessa asemassa. Suurilla monipuolisilla kaupunkiseuduilla taas on parhaat mahdollisuudet vastata tulevaisuuden haasteisiin. Talouskriisin aiheuttama kuntien tilanteen heikkeneminen edesauttaa alueiden välistä eriarvoistumista etenkin pienien kuntien kohdalla. Pienet kunnat eivät yksin pysty tuottamaan tarvittavia peruspalveluita. Talouskasvun hidastuminen vaikuttaa kuitenkin koko maan tilanteeseen ja myös suuret kaupunkiseudut kohtaavat haasteita. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 37–38.)

Väestön ikääntyminen vaikuttaa alueiden kehitykseen työvoiman saatavuuden ja näin ollen myös alueiden kilpailukyvyyn heikkenemisenä. Ikääntymisen vaikutukset tuntuvat voimakkaammin syrjäisellä maaseudulla, jossa palvelut ovat jo valmiiksi heikentyneet. Lähivuosina ikääntyminen tulee olemaan kaikista nopeinta kuitenkin kaupunkiseuduilla. Huoltosuhde heikkenee lähes kaikilla alueilla. Ikääntyminen luo kuitenkin myös uusia työpaikkoja erityisesti palvelualoille, kun kysyntä kasvaa. Ikääntymiskehityksen kannalta tärkeää olisi, että nuoret saataisiin työelämään eli syrjäytymisen ehkäisyyn on tulevaisuudessa panostettava voimakkaasti. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 48–58.)

Ilmastonmuutos aiheuttaa tulevaisuudessa merkittäviä alueellisia vaikutuksia koko maapallon laajuisesti. Ilmastonmuutoksen torjuminen on yhteiskunnalle valtava haaste. Alueiden kehittämisellä on pyrittävä toteuttamaan kansainvälisten ilmastositomusten tavoitteita. Kaupunkiseutujen rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa on keskeinen. Kaupunkiseutujen etuina on keskittynyt aluerakenne, joka mahdollistaa sekä liikenteen, että teollisuuden päästöjen vähentämisen. Siksi kaupunkiseutujen rooli on tärkeä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Ilmastonmuutoksen torjumisen kannalta olisi tärkeää saada muutos aikaiseksi ihmisten asenteissa ja totumuksissa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 42–43.)

Näiden megatrendien pohjalta muodostettu aluekehittämisvisio 2020 luo kuvan siitä, millainen Suomen toivotaan olevan vuonna 2020. Vision mukaan Suomi tarjoaa asukkailleen laadukkaan ja turvallisen elämän edellytykset mukaan lukien viihtyisän ja ekotehokkaan asumisen, virikkeellisen ja luovuuteen kannustavan elinympäristön sekä mielekkäät työ- ja oppimismahdollisuudet. Ihmisten osallistumismahdollisuuksia alueiden kehittämiseen on tulevaisuudessa parannettu. Suomi on monikulttuurinen maa, jossa maahanmuuttajat ovat integroituneet yhteiskuntaan sen tasavertaisina jäseninä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 9)

Suomen alueet menestyvät globaalissa kilpailussa verkostoitumalla. Jatkuva alueiden kehittäminen ja erityisosaamiseen panostaminen takaa Suomelle hyvän aseman kansainvälisessä kilpailussa. Alueiden välisten kehityserojen toivotaan kaventuvan ja kunkin alueen keskittyvän omaan erikoisosaamiseensa. Suomi on siirtynyt kestävän kehityksen mukaiseen vähäpäästöiseen ja luonnonvaroja säästävään talouteen sekä varautunut ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumaan sen aiheuttamiin muutoksiin. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 9.)

2.3 Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet 2011–2015

Valtioneuvosto määrittelee valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet yleensä yhdeksi hallituskaudeksi (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012c). Nämä kehittämistavoitteet suuntaavat ja sovittavat yhteen eri hallinnonalojen ja maakuntien aluekehittämistavoitteita. Valtakunnalliset alueidenkehittämistavoitteet sisältävät hallitusohjelman mukaiset aluepoliittiset linjaukset ja kehittämistoimenpiteiden painopisteet, joiden on oltava valtiontalouden kehysten ja talousarvioiden puitteissa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012g, 4). Viranomaisten tulee ottaa valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet huomioon kaikessa alueiden kehittämiseen liittyvässä työssään. (Laki alueiden kehittämisestä 29.12.2009/1651.)

Jatkuva uusiutumiskyky, koko potentiaalin hyödyntäminen ja alueellisten erityispiirteiden huomioon ottaminen ovat keskeisiä periaatteita alueiden kehittämisessä. Tärkeimmiksi alueiden kehittämistavoitteiksi tällä hallituskaudella ovat muodostuneet alueiden kilpailukyvyn ja elinvoimaisuuden vahvistaminen, väestön hyvinvoinnin edistäminen ja hyvän elinympäristön sekä kestävän aluerakenteen turvaaminen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012f.)

Alueiden kilpailukyvyn ja elinvoimaisuuden vahvistamiseksi elinkeinorakennetta on uudistettava ja monipuolistettava. Elinkeinorakennetta tulee uudistaa niin, että saadaan aikaan kestävän kehityksen mukaista kasvua. Tämä onnistuu vain yhteistyön ja verkostoitumisen avulla. Aluekehityksessä pyritään monikeskukseen aluerakenteeseen, jossa metropolialue ja suuret kaupunkiseudut luovat erilaisia innovaatiokeskittyviä. Suuret kaupunkiseudut ovat keskeisessä asemassa innovaatioiden syntymisessä. Nämä innovaatio- ja osaamiskeskukset luovat mahdollisuuksia menestyä kansainvälisessä kilpailussa, mutta myös tasapainottavat aluerakennetta sen solmukohtina. Kaupunkiseutujen kehitykseen panostetaan varmistamalla, että ne pystyvät palvelemaan myös kaupunkeja ympäröiviä alueita erikoistuneella palvelutuotannolla. Kaupunkiseutujen kehityksessä myös toimivan

joukkoliikenteen kehittäminen on olennaista saavutettavuuden parantamiseksi ja yksityisautoilun vähentämiseksi. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012g, 10.)

Väestön hyvinvointia edistetään varmistamalla palveluiden saatavuus kaikilla alueilla. Kuntaudistuksella tähdätään vahvoihin peruskuntiin, jotka pystyvät takaamaan laadukkaat ja kattavat palvelut. Syrjäytymistä pyritään estämään erityisesti ennaltaehkäisevällä työllä suuntaamalla resursseja alueellisesti ja palvelujärjestelmän nivelkohtiin. Erityisen tärkeää ennaltaehkäisevä työ on lasten ja nuorten kohdalla. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012g, 17.)

Sosiaalisen kestävyuden kannalta avoimuus, verkostoituminen ja sektorirajat ylittävä yhteistyö sekä panostaminen monikulttuurisuuteen ja rasminvastaisuuteen ovat erittäin olennaisia asioita myös aluetasolla. Kaupunkiseutujen sosiaalista kestävyttä pyritään edistämään positiivisella erityiskohtelulla sosiaalisen segregaaation vähentämiseksi. Positiivista erityiskohtelua tulisi suunnata erityisesti sellaisille alueille, joilla on paljon työttömyyttä, vuokralla asuvia ja maahanmuuttajaväestöä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012g, 18.)

Ihmisillä tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa omaan elinympäristöönsä. Kaikilla on oikeus elää, asua ja tehdä työtä terveellisessä ja turvallisessa ympäristössä, joka mahdollistaa myös itsensä kehittämisen. Siksi osallistumismahdollisuudet aluekehittämiseen omalla alueella sekä lähidemokratian lisääminen ovat asioita, joihin tulee kiinnittää erityistä huomiota kuntarakenteiden muuttuessa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012g, 18.)

Laadukkaan elinympäristön luominen ja sen turvaaminen ovat tärkeitä alueiden kehittämisen tavoitteita. Yhdyskuntarakennetta pyritään eheyttämään niin, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa. Joukkoliikenteen kehittämisellä on keskeinen rooli tämän tavoitteen saavuttamisessa. Alueiden tulisi olla vetovoimaisia niin, että ne pystyvät houkuttelemaan asukkaita ja yrityksiä. Mielikuvat alueesta vaikuttavat vahvasti alueen houkuttelevuuteen. Alueen olemassa olevaa väestöä täytyisi sitouttaa

alueeseen. Erityisen tärkeää tämä on nuorten kohdalla. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012g, 18.)

Tämän lisäksi ministeriöiden vastuuta aluekehittämistä lisätään, kuten hallitusohjelmassa on määritelty. Käytännössä eri hallinnonalojen on jatkossa laadittava ja pyrittävä toteuttamaan aluestrategioita, jotka soveltuvat yksityiskohtaisemmin juurin tiettyyn hallinnonalaan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012g, 2.)

2.4 Seututaso suunnittelu

Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet ohjaavat seutu- ja kuntatasolla tapahtuvaa kehittämistä (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012c). Seututasolla kehittämisestä vastaavat maakuntien liitot, jotka yhteistyössä ELY- keskusten kanssa pyrkivät toteuttamaan asetettuja tavoitteita (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 30). Maakuntien liittojen tehtävänä on laatia oman maakuntansa alueelle maakuntasuunnitelma, maakuntaohjelma sekä Euroopan yhteisön rakennerahasto-ohjelmia koskevia ehdotuksia alueiden kehittämistä varten (Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus 2012).

Maakuntaohjelma on keskipitkän aikavälin kehittämisohjelma maakunnassa. Sen laatimiseen osallistuvat alueen kunnat, valtion alueviranomaiset, erilaiset asiaan liittyvät järjestöt sekä koulutus- ja tutkimusorganisaatiot. Maakuntaohjelmassa määritellään alueen sen hetkiset kehittämistavoitteet ja rahoitustarpeet. Valtakunnalliset alueidenkehittämistavoitteet ja muut kansalliset ohjelinjaukset otetaan huomioon ohjelmassa. Ohjelman tavoitteena on sovittaa yhteen maakunnan sisäiset, valtakunnalliset ja Euroopan Unionin laajuiset kehittämistavoitteet. Tämän lisäksi vuosittain valmistellaan maakuntaohjelman toteutussuunnitelma, joka sisältää tarkemmat ehdotukset maakuntaohjelman toteuttamisesta. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012h.)

3 NEW BRIDGES -HANKE

New Bridges on Euroopan Unionin aluerahaston osarahoittama hanke, jonka tavoitteena oli löytää keinoja parantaa elämänlaatua lisäämällä kaupungin ja maaseudun välistä vuorovaikutusta (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012, 8). Hankkeessa elämänlaatu ymmärretään moniulotteisena käsitteenä, joka ei tarkoita pelkästään korkeaa elintasoja ja materiaalista vaurautta, vaan mahdollisuutta valita itselle ihanteellinen elämäntyyli ja saavuttaa henkilökohtaiset tavoitteet (UBC Commission on Environment 2012).

Elämänlaadun parantaminen vuorovaikutusta lisäämällä perustuu siihen, että yhteistyössä toimivat alueet takaavat paremmat elämisen edellytykset asukkailleen (UBC Environment and Sustainable Development Secretariat 2009). Elämänlaatu on subjektiivinen käsite eli se liittyy ihmisen henkilökohtaiseen kokemukseen. Sen vuoksi elämänlaatua voi olla hankala määrittää tai mitata. (Oulun yliopisto 2000.) Siksi New Bridges – hanke pyrkii parantamaan elämänlaatuun vaikuttavia asioita kolmen teeman suhteen. Nämä teemat ovat: liikkuminen ja saavutettavuus, palveluiden järjestäminen ja asumismielitymykset. (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012, 8.)

Maaseudun ja kaupunkien välisen vuorovaikutuksen lisääminen näiden tekijöiden kautta liittyy suoraan ihmisten arkeen ja heidän kokemuksiinsa elämänlaadusta (UBC Environment and Sustainable Development Secretariat 2009). Kaikki kolme tekijää vaikuttavat alueiden vetovoimaisuuteen (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012, 4). Sellaiset alueet, jotka pystyvät parhaiten takaamaan toimivan yhdyskuntarakenteen sekä laadukkaan elinympäristön, menestyvät kansainvälisessä kilpailussa muita alueita paremmin (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 125).

3.1 Mikä tekee kaupunkiseudusta vetovoimaisen?

Elinympäristöstä vetovoimaisen tekevät laadukas ja monipuolinen asuntotarjonta, palveluiden hyvä saavutettavuus sekä terveellinen, turvallinen ja viihtyisä ympäristö (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 125). Nämä arkielämän sujuvuuteen vaikuttavat tekijät ovat vahvoja perusteita ihmisten asuinpaikan valinnalle. Yksi aluekehittämisen tavoitteista on luoda väestön hyvinvointia tukeva laadukas elinympäristö. Alueiden vetovoimaisuutta halutaan lisätä uuden työvoiman houkuttelemiseksi sekä olemassa olevan väestön kiinnittämiseksi alueeseen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012g, 18.)

Tulevaisuudessa arvot ja asenteet vaikuttavat yhä enemmän siihen, miten ihmiset haluavat elää ja asua. Tämä ohjaa alueiden kehitystä enemmän ihmisten toiveiden suuntaan siitä, millainen hyvä elinympäristö on. Myös lisääntyvät osallistumismahdollisuudet mahdollistavat tämän kehityssuunnan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 106.) Ihmisille on tarjottava vaihtoehtoja, joista he pystyvät valitsemaan elämäntyyliinsä parhaiten sopivan elinympäristön. Menestyviä ovat sellaiset kaupunkiseudut, jotka pystyvät vastaamaan näihin toiveisiin. (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012, 4.)

New Bridges -hankkeen tavoitteena oli kehittää aluesuunnittelua vastaamaan paremmin asukkaiden, yrittäjien sekä muiden sidosryhmien tarpeita. Näin toivottiin syntyvän vetovoimainen asuin- ja toimintaympäristö. (Turun kaupunki 2012.) Kaupunkiseudut, jotka perustavat suunnittelun asukkaiden toiveisiin, menestyvät parhaiten kilpailussa yrittäjistä, veronmaksajista ja matkailijoista. Suunnitteluun osallistuminen myös vahvistaa asukkaiden sitoutumista omaan asuinalueeseensa. (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012, 4.) Sidosryhmien osallistaminen oli tärkeä osa hanketta. Hankkeessa pyrittiin yhdistämään yksilön näkökulma suunnitteluun ja päätöksentekoon. (Turun kaupunki 2012.)

3.2 Maaseudun ja kaupungin välisen vuorovaikutuksen tärkeys

Valtakunnallisissa alueiden kehittämistavoitteissa todetaan, että suurten kaupunkiseutujen tulisi pystyä palvelemaan myös ympäröivää maaseutua (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012g, 10). Tällaisten niin kutsuttujen toiminnallisten alueiden tulisi toimia yhteistyössä, vaikka alue muodostuisi monesta eri hallinnollisesta yksiköstä kuten kunnista. Toiminnallisella alueella tarkoitetaan kaupunkiseudun tapauksessa aluetta, jonka sisällä tapahtuu vuorovaikutusta, esimerkiksi työmatkaliikennettä ja laajemman palvelutarjonnan hyödyntämistä. (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012, 5.)

Vuorovaikutuksen lisääminen toiminnallisten alueiden sisällä on tärkeää, koska alueiden menestyminen nykypäivän kansainvälisessä kilpailussa perustuu pitkälti verkostoitumiseen ja yhteistyöhön. Koska kaupunkiseudut toimivat yhtenä yksikkönä, tulisi alueiden hallintakin tapahtua yhteistyössä. New bridges -hankkeessa pyrittiin löytämään uusia keinoja hallita kaupungin ja maaseudun välistä vuorovaikutusta. (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012, 8.) Tärkeää on kiinnittää huomio juuri seutasolla tapahtuvaan kuntarajat ylittävään suunnitteluun, koska ihmisten lisääntyvä liikkuvuus on vähentänyt kuntarajojen merkitystä. (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012.)

Vaikka nykyinen aluekehitys on aluerakennetta keskittävää eli asutus siirtyy maalta kaupunkikeskuksiin, niin taas kaupunkiseutujen sisällä yhdyskuntarakenne hajautuu. Tällainen yhdyskuntarakenteen hajautuminen pitää pyrkiä estämään, koska hajautunut yhdyskuntarakenne muun muassa lisää yksityisautoilun tarvetta ja näin ollen heikentää ympäristön tilaa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 122–125.) Aluesuunnittelun on vastattava aiempaa paremmin laajojen kaupunkiseutujen tarpeisiin kokonaisuudessaan. Tehokkaalla yhtenäisellä suunnittelulla ja vuorovaikutuksen lisäämisellä hajautumiskehitys on mahdollista estää. (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012, 4.)

Kaupunkiseutujen välisen vuorovaikutuksen ja yhteistyössä tapahtuvan suunnittelun tavoitteena tulisi olla kestävä yhdyskuntarakenne.

Yhdyskuntarakennetta tulee eheyttää asumisviihtyvyydestä tinkimättä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012g, 19.) Kaupunkiseutujen kehittämisessä tulee huomioida myös sosiaalinen kestävyys eli suunnittelussa on kiinnitettävä aiempaa enemmän huomiota sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseen aluetasolla. Verkostoituneet vuorovaikutuksessa toimivat alueet pystyvät myös paremmin vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin kuten ilmastonmuutokseen, talouskriisiin ja ikääntymiseen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 109–10.)

3.3 Suunnitteluysteistyö

Houkuttelevien kaupunkiseutujen luomiseksi tarvitaan hallinto- ja kuntarajat ylittävää integroitua suunnittelua (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012, 4). Sidosryhmien osallistaminen oli tärkeä osa New bridges – hanketta. Hankkeessa pohdittiin, miten paikallisia asukkaita, poliitikkoja ja etujärjestöjä saadaan paremmin osallistumaan aluesuunnitteluun. Hankkeen aikana järjestettiin muun muassa sidosryhmätapaamisia, joissa näitä asioita pohdittiin yhdessä. Paikallisten toimijoiden mukaan ottaminen loi paremman ymmärryksen elämänlaadun parantamiseen liittyvistä monista eri näkökulmista sekä elinympäristön yhteissuunnittelun tärkeästä merkityksestä (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012, 8).

Yhteisten ratkaisujen löytämiseksi ja elämänlaadun parantamiseksi on suunnittelusta saatava entistä avoimempaa, vuorovaikutteisempaa, innovatiivista ja osallistavaa. Tähän tarkoitukseen on kehitettävä erilaisia aluesuunnittelun johtamismalleja ja menetelmiä hallita kaupungin ja maaseudun välistä vuorovaikutusta (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012, 8).

Hankkeen aikana eri menetelmiä ja toimintatapoja testattiin seitsemällä Itämeren alueen kaupunkiseudulla toteutetuissa pilottihankkeissa. (Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio 2012.) Suomesta hankkeeseen osallistuivat Varsinais-Suomen liitto ja Turun kaupunki. Turun kaupungin yleiskaavatoimisto toteutti hankkeeseen liittyvää tutkimusta Turun alueella. Hankkeessa oli Turun alueella neljä pilottialuetta. (Turun kaupunki 2012.) Tässä

tutkimuksessa keskitytään Varissuo-Littoinen pilottialueeseen, josta kerrotaan lisää myöhemmin.

4 NUORTEN MAHDOLLISUUDET VAIKUTTAA ELINYMPÄRISTÖÖNSÄ

Suomen aluekehittämissstrategiassa 2020 todetaan, että ”nuorten toimeentulo, hyvinvointi ja yleinen viihtyvyys ovat alueiden vetovoimaisuuden ja myönteisen kehityksen perusedellytyksiä”. Siksi nuorten toiveet tulisi ottaa erityishuomioon alueiden suunnittelussa. Huomiota tulee kiinnittää erityisesti nuorten koulutus-, työllistymis-, harrastus- ja vaikutusmahdollisuuksiin. Nuorten on oltava mukana alueiden suunnittelussa niin, että heidän toiveensa näkyvät aluesuunnittelun tuloksissa. Näin mahdollistetaan nuorten parempi kiintyminen elinympäristöönsä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 108.)

Aidot vaikutusmahdollisuudet ovat tärkeitä nuorille. Nuoret tarvitsevat onnistumisen kokemuksia osallistumisesta eli osallistumisen vaikutusten tulee myös näkyä elinympäristössä (Anunti 2005). Osallistuminen oman elinympäristön kehittämiseen lisää nuorten viihtyvyyttä sekä sitouttaa nuoria omaan asuinalueeseensa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012e, 108). Nuorten osallistuminen päätöksentekoon lisää myös nuorten luottamusta yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen. Elinympäristöä suunniteltaessa on oleellista kiinnittää huomiota niiden ihmisten toiveisiin, jotka ympäristöä käyttävät. Suunnittelijalla saattaa olla oma kuvansa nuorten toiveista, mutta nuorilta itseltään kysyttäessä toiveet voivat poiketa suunnittelijan näkemyksistä. (Anunti 2005.)

Kestävän kehityksen mukaista on luoda elinympäristö, joka on turvallinen, terveellinen ja toimiva nyt ja myös tulevaisuudessa (Sipilä 2006, 9). Nuoret ovat tulevaisuuden aikuisia, joten nuoriin panostaminen on panostamista tulevaisuuteen ja tulevaan työvoimaan. Nuoruudessa valittu elämäntapa antaa suunnan nuoren kehitykselle. Kun nuoria kuullaan jo aikaisesta vaiheesta lähtien, oppivat he osallistumaan ja vaikuttamaan yhteiskunnan jäsenenä myös aikuisina. (Duodesim 2010, 4.) Näin nuoria osallistava suunnittelu on toimivaa myös pidemmällä aikatahtimella. Lisäksi nuorten osallistaminen voi ehkäistä syrjäytymistä sekä vähentää vandalismia ja väkivaltaa (Viherympäristöliitto

1999, 14). Myös nuorisolaki kannustaa kuulemaan nuorten mielipiteitä ja edistämään nuorten aktiivista kansalaisuutta (Nuorisolaki 27.1.2006/72).

4.1 Osallistuminen aluesuunnitteluun

Alueita suunniteltaessa on tärkeää perustaa suunnittelu alueen käyttäjien toiveisiin. Siksi alueen asukkaiden, myös nuorten, tulisi olla osallisina aluesuunnittelussa. Osallisuudella tarkoitetaan sitä, että ihmiset, joiden asioihin päätökset vaikuttavat, saavat osallistua päätöksentekoon. Maankäyttö- ja rakennuslaki pyrkii varmistamaan, että jokaisella ihmisellä on mahdollisuus saada tietoa käsiteltävinä olevista asioista sekä osallistua suunnitteluun (Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132).

Osallistumisesta hyötyvät sekä osalliset että suunnittelijat ja päättäjät. Osallistuminen lisää kansalaisten luottamusta päätöksentekoon ja päätökset ovat enemmän kansalaisten näköisiä. Osallistumisen tavoitteena on luoda elinympäristö, joka on yhteensopiva siellä asuvien ihmisten kanssa (Kyttä & Kahila 2006, 58). Osallistumalla kansalaiset voivat saada tietoa suunnitteluun ja päätöksentekoon vaikuttavista asioista ja näin heidän lähtökohtansa osallistua paranevat edelleen (Ympäristöministeriö 2007, 21).

Osallistuminen vaatii kiinnostuksen ja tietoa asiasta. Jos ihmisellä ei ole tietoa asiasta, johon hänellä on mahdollisuus vaikuttaa, tekee se vaikuttamisesta hankalaa ja epäkiinnostavaa. Osallistumisen tulisi olla mahdollisimman helppoa, että mahdollisimman moni osallistuisi. Pohjatiedon tulisi olla yksikertaista niin, että kaikki voivat sen ymmärtää (Kyttä & Kahila 2006, 59). Vaikuttamistaitoja olisikin hyvä harjoitella jo koulussa.

Osallistuminen ja osallisuus ovat kuitenkin eri asioita. Osallistumisella tarkoitetaan lähinnä vain mukana oloa, kun taas osallisuus on paljon syvempää. Osallisuuteen kuuluu vahva sitoutuminen asiaan sekä vastuunotto. Suunnittelijoiden tulisi pyrkiä mahdollistamaan asukkaiden ja muiden ympäristön käyttäjien aito osallisuus. Että ihmisten osallisuushalukkuus säilyisi, on heillä oltava aito vaikutusmahdollisuus. (Fjölt 1999, 11.) Osallisten

mielipiteillä tulisi olla oikeasti vaikutusta päätöksiin. Vaikuttavuutta voidaan lisätä hyvällä osallistumisen suunnittelulla. Osallisten tulisi tietää mihin he voivat vaikuttaa ja kehen pitää ottaa yhteyttä ja niin edelleen. (Ympäristöministeriö 2007, 7.) Positiiviset kokemukset osallistumisesta lisäävät ihmisten uskoa vaikuttamismahdollisuuksiinsa.

4.2 Nuorten asenteet vaikuttamista kohtaan

Vuoden 2008 nuorisobarometri keskittyi selvittämään 15–29-vuotiaiden suomalaisten nuorten asenteita erityisesti kuntaa ja paikallista vaikuttamista kohtaan. Barometristä selviää, että nuoret ovat entistä innokkaampia osallistumaan kunnalliseen päätöksentekoon ja kehittämiseen, mutta kokevat omat vaikuttamismahdollisuutensa silti melko heikoiksi. Päätäjien ei uskota ottavan nuoria tosissaan vaikuttajina. Paikallisten vaikuttamismahdollisuuksien käyttö sekä toiminta järjestöissä näyttää silti nuorten kohdalla lisääntyneen. Nuoret myös luottavat poliittisiin instituutioihin ja demokratian toimivuuteen aiempaa enemmän. Nuorten osallistumishalukkuus näyttäisi olevan kasvussa, mutta niin on myös sellaisten nuorten osuus, jotka eivät ole lainkaan kiinnostuneita politiikasta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2008.)

Oman asuinalueensa suunnitteluun ja palveluihin vaikuttaneiden nuorten määrä on kasvanut reilusti seitsemän vuoden takaisesta kyselystä, jossa nuorilta kysyttiin samaa asiaa. Suhtautuminen osallistumista kohtaan näyttää parantuneen. Julkinen keskustelu nuorten osallistumisesta sekä erilaisten vaikutuskanavien lisääntyminen on saattanut muuttaa nuorten suhtautumista positiivisempaan suuntaan. Internet on helpottanut nuorten osallistumista esimerkiksi nettiadressien ja vetoomusten myötä. (Myllyniemi 2008, 52–53.) Tulevaisuudessa verkon kautta tapahtuvaa vaikuttamista tulisikin hyödyntää enemmän, koska se on nuorille luonteva tapa toimia (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2012).

Barometrin mukaan yli kolmasosa nuorista kokee, että tietoa vaikuttamismahdollisuuksista kunnassa on saatavilla riittävästi. Joka neljäs

nuori on kuitenkin sitä mieltä, että tietomäärä on jokseenkin riittämätön. Nuoremmat kokevat tiedon määrän parempana kuin vanhemmat nuoret. Muutto uudelle paikkakunnalle opiskelemaan saattaa vähentää tiedon määrän riittävyttä, koska uuden kunnan vaikutusmahdollisuuksia ei tunneta. Näyttäisikin siltä, että mitä kauemmin nuori on asunut paikkakunnalla, sitä parempana hän kokee vaikuttamismahdollisuuksista saadun tiedon määrän. Nuoret maaseutumaisissa kunnissa kokevat saaneensa enemmän tietoa kuin kaupungeissa asuvat nuoret, mutta tämä ei kuitenkaan näy maaseutumaisten kuntien nuorten parempina vaikuttamiskokemuksina. (Myllyniemi 2008, 57–61.)

Pelkkä tieto vaikutusmahdollisuuksista ei kuitenkaan riitä, jos nuoret eivät hyödynnä vaikuttamismahdollisuuksia. Nuoret tarvitsevat aitoja vaikuttamisen kokemuksia, että heidän motivaationsa vaikuttamista kohtaan säilyy. Nuoribarometrin mukaan suuri osa nuorista ei koe saaneensa aitoja vaikuttamiskokemuksia. Nuoret kokevat, että he voivat vaikuttaa nuorten asioihin enemmän kuin kaikkia ikäryhmiä koskeviin asioihin kuten elinympäristön suunnitteluun. Kuten jo aiemmin mainittiin, nuorten luottamus kuntapäittäjiin ei ole kovinkaan suurta. Nuoret eivät usko päättäjien pitävän nuoria varteenotettavina vaikuttajina. (Myllyniemi 2008, 61–65.)

Jyväskylän yliopiston tuoreen tutkimuksen mukaan suomalaisten nuorten yhteiskunnalliset tiedot ovat moniin muihin maihin verrattuna hyvät, mutta nuoret eivät ole kovinkaan kiinnostuneita vaikuttamisesta. Nuoret kokevat osallistumisen kuten muunkin yhteiskunnallisen vaikuttamisen, aikuisten asiana. Tämä selviää kansainvälisen nuorten yhteiskunnallisen osaamisen, osallistumisen ja asenteiden tutkimuksen (ICCS) jatkoanalyseistä, jotka on koottu Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksen kirjaksi. Tutkimus käsitteli 14-vuotiaiden nuorten käsityksiä osallistumisesta. Toisaalta nuoret taas luottavat yhteiskunnan rakenteisiin niin vahvasti, etteivät koe tarvetta vaikuttaa asioihin. Lisäksi osallistumiskulttuuri Suomen kouluissa on muita maita heikompaa, joten nuoret eivät ole tottuneita vaikuttamiseen. (Jyväskylän yliopisto 2012.)

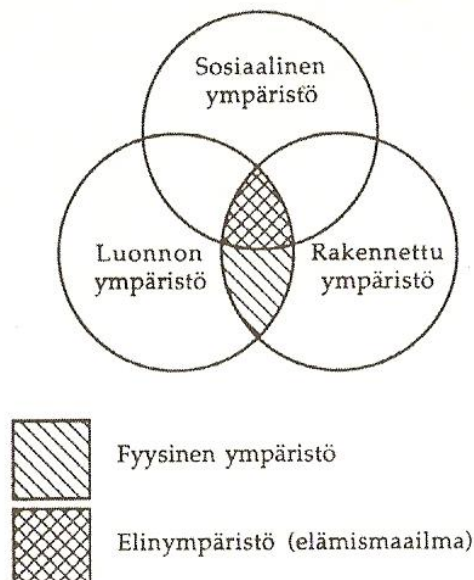
Tutkimuksen mukaan suomalaiset nuoret ovat radikalisoitumassa. Nuoret ovat aiempaa valmiimpia turvautumaan laittomaan toimintaan. (Harju 2012.) Laittomaan toimintaan valmiiden nuorten määrä on nousussa koko Euroopassa, mutta Suomessa kasvu on kuitenkin muita pohjoismaita suurempaa. Erityisen huolestuttavaa on, että negatiivisesti maahanmuuttajiin suhtautuvat nuoret ovat kaikista valmiimpia väkivaltaan. Syyt laittomien keinojen käytön valmiuteen löytyivät nuorten epäluottamuksesta kouluun instituutiona sekä siitä, etteivät nuoret koe pystyvänsä vaikuttamaan koulun sääntöihin. (Jyväskylän yliopisto 2012.)

Tutkimus päättyikin siihen tulokseen, että kouluissa pitäisi harjoitella yhteiskunnallista vaikuttamista enemmän. Suomen kouluissa on vaikuttamistaitojen harjoittelun suhteen suuria eroja muihin maihin. Oppilaat eivät voi vaikuttaa koulun asioihin sekä nuorten ja opettajien välinen suhde on heikko erityisesti laittomaan toimintaan valmiiden nuorten kohdalla. Oppilaiden tulisi yhdessä opettajien kanssa päättää yhteisistä säännöistä. (Harju 2012.) Jos nuoruudessa ei kerry minkäänlaisia kokemuksia vaikuttamisesta, eivät nuoret kovin todennäköisesti myöskään 18 vuotta täytettyään ala käyttää vaikutusmahdollisuuksiaan.

Niin nuorisobarometri kuin Jyväskylän yliopiston tutkimuskin toteavat kodin suuren merkityksen nuorten kiinnostuksessa vaikuttamista kohtaan. Sellaisista kodeista, joissa puhutaan yhteiskunnallisista ja poliittisista asioista, tulevat nuoret ovat valmiimpia vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin kuin nuoret, joiden kodeissa näistä asioista ei ole keskusteltu. (Jyväskylän yliopisto 2012.)

5 ELINYMPÄRISTÖN KOKEMISEEN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

Elinympäristöllä tarkoitetaan ympäristöä, jossa ihmisen toiminta ja eläminen tapahtuu. Siihen kuuluvat muun muassa asuin ympäristö ja vapaa-ajantoimintaympäristö (Ympäristöministeriö 2012). Elinympäristön voidaan ajatella muodostuvan kolmesta eri osasta (Kuvio 1). Nämä ovat luonnon ympäristö, rakennettu ympäristö ja sosiaalinen ympäristö (Kaivola & Rikkinen 2003, 54). Luonnon ympäristö yhdessä rakennetun ympäristön kanssa muodostaa fyysisen ympäristön. Ihmiset luovat fyysiselle ympäristölle erilaisia sosiaalisia merkityksiä. Kun sosiaalinen ulottuvuus lisätään fyysiseen ympäristöön, voidaan kokonaisuutta kutsua elämismaailmaksi. Ihminen on tämän elämismaailman keskiössä. Tilasta muodostuu merkityksellinen paikka vain ihmisen kokemusten kautta (Kaivola & Rikkinen 2003, 25). Ympäristön sosiaalinen, kulttuurinen ja toiminnallinen sisältö vaikuttaakin olevan ihmisille ympäristön fyysisistä rakennetta tärkeämpi (Kaivola & Rikkinen 2003, 50).

Kuvio 1. Elinympäristön voidaan ajatella muodostuvan kolmesta eri osasta (Rikkinen 1992, 7).

Hyvä elinympäristö tarjoaa ihmisille mahdollisuuden toteuttaa itseään sekä tyydyttää jokapäiväiset perustarpeensa liittyen asumiseen, palveluiden käyttämiseen, työssäkäyntiin, ulkoiluun, harrastuksiin, mutta myös lepoon ja yksityisyyteen. Elinympäristön laadulla on vahva vaikutus elämälaatuun. (Ympäristöministeriö 2012.) Heikko elinympäristön laatu heikentää myös elämänlaatua. Mitä paremmin elinympäristö vastaa ihmisen mielikuvia hyvästä elinympäristöstä, sitä laadukkaammaksi hän elinympäristön kokee (Kytä & Kahila 2006, 13).

Elinympäristö muokkaa ihmisen käsityksiä ja käyttäytymistä koko ihmiselämän ajan. Vapaa liikkuminen ja oman elinympäristön tutkiminen kehittää lapsen tilatajua sekä luo pohjan hänen ympäristökäyttäytymiselleen. (Kaivola & Rikkinen 2003, 9.) Lapset tarvitsevat vapautta tutkia elinympäristöään ja muodostaa omat käsityksensä siitä (Kaivola & Rikkinen 2003, 10). Elinympäristöllä, jossa lapsi on kasvanut, on suuri merkitys hänen ympäristötietoisuuteensa (Kaivola & Rikkinen 2003, 28). Lapsuudessa saadut ympäristökokemukset ovat yleensä paljon merkityksellisempiä kuin myöhemmin elämässä saadut kokemukset (Kaivola & Rikkinen 2003, 9). Näistä kokemuksista kumpuaa myös kotiseuturakkaus. Vahva tunneside lapsuuden elinympäristöön kestää koko elämän ajan.

Ihmisen tilataju kehittyy hiljalleen lapsuudesta nuoruuteen siirryttäessä. Kaivola & Rikkinen (2003, 39–45) esittelevät kirjassaan tilatajun kehittymisen eri vaiheet Piagetin teorian pohjalta. Tilatajun kehityksen kolme eri vaihetta on nimetty topologiseksi, projektiiviseksi ja euklidiseksi. Kehitysvaiheet ilmenevät limittäin, eikä yhdestä vaiheesta vain hetkessä siirrytä seuraavaan. Maantieteilijät ovat vahvasti sitä mieltä, että lapsen kokemusmaailmalla on suuri merkitys tilatajun kehittymiseen. Koska lapset pystyvät usein ymmärtämään enemmän kuin mitä pystyvät selittämään, voi lapsen kehitysvaihetta tämän vuoksi olla vaikea selvittää tarkalleen (Kaivola & Rikkinen 2003, 39).

Topologinen tilataju kehittyy yleensä 4-7-vuotiaana. Tässä vaiheessa lapsen tilataju kehittyy kodin ulkopuolelle laajenevalla alueella. Lapsi alkaa ymmärtää paikkojen suhteita toisiinsa, kuten ovatko paikat lähellä vai kaukana toisistaan.

Hän voi muodostaa mielikuvia elinympäristöstään, mutta on itse aina näiden mielikuvien keskiössä. Lapselle tärkeät paikat toimivat maamerkkeinä, joiden avulla lapsi ympäristöään hahmottaa. (Kaivola & Rikkinen 2003, 40–41.)

Projektiiviselle tasolle lapsen tilataju kehittyy yleensä 7-12 vuoden ikäisenä. Tällöin lapsi alkaa paremmin hahmottaa eri ulottuvuuksia. Paikkojen sijainnin ymmärtäminen suhteessa toisiinsa kehittyy tässä vaiheessa. Lapsi alkaa hahmottaa ympäristöä itsestään riippumattomasta näkökulmasta. (Kaivola & Rikkinen 2003, 41.)

Euklidiselle tilatajun tasolle lapsi alkaa siirtyä 11 ikävuoden jälkeen. Tällöin kehitystä tapahtuu koordinaatiston ymmärtämisen suhteen. Lapsi alkaa pystyä hahmottamaan kohteiden sijaintia suhteessa paikallaan pysyviin akseleihin. Tämä on tilatajun korkein taso eivätkä kaikki koskaan saavuta sitä. Tilatajuun liittyviä taitoja on harjoiteltava, että tilataju kehittyy. (Kaivola & Rikkinen 2003, 42-43.)

Lapsen käyttämä ympäristö laajenee ja syvenee hänen kasvaessaan (Horelli & Vepsä 1995, 33). Maaseudulla lapset ovat perinteisesti vapaasti tutustuneet elinympäristöönsä ja oppineet siitä kokemuksien kautta. Kaupunkiympäristössä lapsella ei kuitenkaan ole rajatonta vapautta tutkia elinympäristöään. Alueita on aidattu ja lasten liikkumista rajoitettu. (Kaivola & Rikkinen 2003, 10.) Liikkumisen rajoitukset perustuvat yleensä joko vanhempien tai lasten itse ympäristöä kohtaan kokemaan pelkoon (Kaivola & Rikkinen 2003, 28). Lapset ja nuoret ovat paljon riippuvaisempia asuinympäristön tarjoamista mahdollisuuksista kuin aikuiset, joilla on mahdollisuus paljon laajempaan elinympäristöön (Suomi, 1989 62–63). Nykyajan ongelmana voidaan nähdä se, että runsaasta teoreettisesta tiedosta huolimatta lapsilla ja nuorilla on vähän kokemusperäistä tietoa elinympäristöstään.

Nuoruuden aikana lapsi itsenäistyy perheestään ja kokeilee rajoja. Silloin olisi hyvä olla selvää, missä tilakäytön rajat menevät. Jos selkeitä rajoja ei aseteta, saattaa se ilmetä vandalismina tai muuna epätoivottuna käyttäytymisenä. (Kaivola & Rikkinen 2003, 10.) Nuoruudessa ihmisen elämä

muuttuu nopeampaa vauhtia kuin missään muussa elämänvaiheessa. Itsenäistymiseen kuuluu usein myös halu muuttaa pois kotiseudulta. Varhaisnuoret ja nuoret aikuiset ovat tutkimusten mukaan muuttajien pääryhmä, joten nuorten käsityksillä alueista on erittäin suuri merkitys alueiden houkuttelevuuden kannalta (Paju 2004, 94). Paikallisuuden käsite nuoren elämässä onkin mielenkiintoinen, koska itsenäistyessään nuoren aluetietoisuus kehittyy kovaa vauhtia ja paikat saavat uusia merkityksiä (Horelli & Jovero 2002, 5). Paikallisuuden merkityksen vähentyminen on osa urbaanin nuoren elämää, toteavat Horelli & Jovero (2002, 11).

Erilaisissa paikoissa käyttäytyään eri tavalla. Paikkojen voidaan ajatella olevan ikään kuin käyttäytymiskehyksiä. Paikka antaa kehykset sille, miten juuri siinä tilassa käyttäytyään. (Kaivola & Rikkinen 2003, 31.) Ihmiset käyttäytyvät eri tavalla sairaalassa tai kauppakeskuksessa. Myös eri ikäluokat voivat kokea saman paikan eri tavoin (Riikonen 1995, 92). Paikka, joka vanhemman ihmisen mielestä voi olla rauhallinen ja mielekäs, saattaa nuoren mielestä olla tylsä ja virikkeetön. Eri ikäluokilla onkin erilaisia toiveita elinympäristön suhteen (Ympäristöministeriö 2012). Siksi ympäristöä suunniteltaessa huomio tulee kiinnittää monipuolisiin käyttömahdollisuuksiin. Alueiden tulisi soveltua eri ryhmien käyttötarkoituksiin, eikä ristiriitoja eri käyttötarkoitusten välillä saisi syntyä. Sosiaaliselle kanssakäymiselle on myös erittäin tärkeää luoda mahdollisuuksia. Aluesuunnittelun keinoin vuorovaikutusta on mahdollista lisätä, vaikka toki aluesuunnittelu yksin ei riitä vuorovaikutuksen synnyttämiseen.

Maaseutumaisessa ympäristössä on perinteisesti itse muokattu ympäristöä sopivanlaiseksi, kun taas kaupunkiympäristö on valmiiksi suunniteltu, asukkaat ovat vain ympäristön käyttäjiä, eivät niinkään kehittäjiä. (Tarjanne 1995, 118–119.) Siksi kaupunkisuunnittelijoiden tulisi kiinnittää huomiota nimenomaan asukkaiden toiveisiin kysymällä asukkailta itseltään, mitä he haluavat.

Turvallisuus ja erityisesti turvallisuuden kokeminen on myös tärkeää ottaa huomioon elinympäristön suunnittelussa. Turvallisuuden kokemus lisää alueen viihtyvyyttä huomattavasti. Pienillä asioilla turvallisuuden tunnetta voidaan lisätä merkittävästi. Näitä ovat muun muassa valaistuksen lisääminen, alueiden

kunnossapito ja hoito, yksityisen ja julkisen tilan selkeä erittely ja alueiden suunnittelu mahdollistamaan näkyvyyden niin, että tavalliset ihmiset voivat helposti harjoittaa yhteisöllistä ympäristön valvontaa. Hyvin hoidetut alueet viestittävät, että alueen omistaa joku ja sitä valvotaan. Edellä mainitut tekijät vähentävät rikollisten halua tehdä rikoksia ja näin ollen lisäävät turvallisuutta. Menetelmää kutsutaan nimellä CPTED (Crime prevention through environmental design) eli rikosten ehkäisy ympäristösuunnittelun avulla. (Wikipedia 2013.)

Ihmisen ja paikan välisen suhteen muodostuminen on monimutkainen prosessi. Kuten jo aiemmin mainittiin, lapsuuden kokemuksilla on vahva vaikutus tämän suhteen kehittymisessä. Myös ajalla, joka tietyssä paikassa on vietetty, sekä elämänvaiheilla, joita siellä on koettu, on suuri merkitys siihen, miten ihminen paikan kokee. Ajan kanssa ihmisen tunteet jotakin paikkaa kohtaan syvenevät. Aluksi vieraalta tuntuva ympäristö voi muuttua ajan saatossa tutuksi ja turvalliseksi. (Kaivola & Rikkinen 2003, 25.) Tällaiset tunnesiteet määrittelevät pitkälti sitä, millainen kuva ihmisellä jostakin paikasta tai alueesta on. Myös mielikuvat ja imago sekä yhteisön luoma paine vaikuttavat elinympäristön kokemiseen. Näitä on tarkasteltu lähemmin seuraavissa kappaleissa.

5.1 Alueen imago, identiteetti ja aluetietoisuus

Alueellisella identiteetillä tarkoitetaan mielikuvaa tai tietoisuutta tietystä alueesta (Haarni ym. 1997, 179). Alueen identiteetti tekee alueesta enemmän kuin vain fyysisen sijaintipaikan tai infrastruktuuri-rakenteen, se antaa alueelle sosiaalinen sisällön ja merkityksen (Paju 2004, 101). Paikkoihin liittyy aina merkityksiä. Paikat saavat merkityksensä ajassa ja tilassa yksilön kokemina (Mäntysalo 2004, 92). Pauli Tapani Karjalainen on todennut, että ”emme niinkään elä jossakin paikassa, vaan elämme jotakin paikkaa – kotia, korttelia, kaupunkia, maata” (Haarni ym. 1997, 230).

Alueen identiteetin voidaan ajatella muodostuvan kahdesta osasta, objektiivisesta ja subjektiivisesta. Objektiivinen osa on alue sen fyysisessä

merkityksessään ja subjektiivinen osa alueen asukkaiden identiteetti eli aluetietoisuus. Aluetietoisuudella taas tarkoitetaan sitä, miten ihmiset hahmottavat jonkun alueen tietynlaiseksi. Mitä ja ketä alueeseen kuuluu ja millaisia erityispiirteitä alueella on. Alueen yhteishenki eli yhteisöllisyys liittyy vahvasti aluetietoisuuteen. (Paasi 1986, 35.)

Alueidentiteetti ja aluetietoisuus kehittyvät alueen mukana. Alueen muuttuessa osa alueen vanhasta identiteetistä saattaa jäädä elämään. (Rannikko 1996, 28–29.) On paljon kokijasta kiinni, millainen kuva tietystä paikasta muodostuu (Horelli & Jovero 2002, 14). Se ei ole ollenkaan sama jokaisen kohdalla. Yhteisön luoma paine saattaa muokata paikasta muodostunutta mielikuvaa tiettyyn suuntaan. Mielikuvat ruokkivat alueiden kehitystä mielikuvia vastaavaan suuntaan. Jos jokin alue nähdään heikkenevän, vähentää se ihmisten muuttohalukkuutta alueelle ja näin ollen alue heikkenee entisestään.

Ihmisen oma identiteetti vaikuttaa myös alueen identiteetin kokemiseen. Ihmisen identiteetti muodostuu nuoruuden aikana, mutta se ei koskaan ole pysyvä vaan muuttuu koko elämän ajan (Kaivola & Rikkinen 2003, 138). Nuoret tarvitsevat pysyviä rakenteita alueellisen identiteettinsä muodostamiseksi. Identiteettityö vaikeutuu muuttuvissa olosuhteissa (Saastamoinen 2007, 232). Identiteetin muodostumiseen vaikuttaa sosiaalinen ympäristö, mutta myös ihmisen henkilökohtaiset mieltymykset. Identiteetti muodostaa yhteyden yksilön ja sosiaalisen yhteisön välillä. Näin ollen ihmisellä voi olla monta erilaista identiteettiä tilanteesta tai ympäröivästä yhteisöstä riippuen. Nuorella saattaa samanaikaisesti vaikuttaa esimerkiksi nuorisoidentiteetti, lapsuuden kotiseutuidentiteetti ja opiskelijan identiteetti. (Paju 2004, 100.)

Identiteetti ikään kuin kiinnittää nuoren johonkin tiettyyn ryhmään, oli ryhmä sitten määritelty alueellisesti tai ei. Identiteetin syntymisprosessi on monimutkainen, mutta siihen voidaan vaikuttaa luomalla imagoita eli paikasta tuotettuja ja kulutettuja mielikuvia. Paikan nuorekas imago saattaa vaikuttaa vahvasti siihen, että nuoret haluavat asua tässä paikassa. Myöhemmin elämässä paikka, jonka imago on nuorekas, ei enää välttämättä sovi saman ihmisen elämäntyylisiin. (Paju 2004, 95.)

Alueen imago ja mielikuvat alueesta muokkaavat alueen identiteettiä. Nämä ovat erittäin tärkeitä alueiden vetovoimatekijöitä erityisesti nuorten kohdalla. Nuoret muuttavat sellaiseen paikkaan, josta heillä on hyvä mielikuva, vastaa tuo mielikuvat sitten todellisuutta tai ei. Mielikuvia muokkaamalla on mahdollista vaikuttaa siihen, missä nuoret haluavat asua ja elää. Mielikuviiin vaikuttaminen on kuitenkin hyvin vaikea ja hidas prosessi. Tietenkin myös kokemukset vaikuttavat alueiden imagoihin. Imagoon panostaminen aluekehittämisessä on kannattavaa, koska se ei kilpailutekijänä ole niin helposti kopioitavissa. (Paju 2004, 94–96.)

Vaikka nuorella olisi vahva kotiseutuidentiteetti lapsuuden kasvuympäristöön, ei se silti vähennä nuoren muuttohalukkuutta. Nuoret etsivät sillä hetkellä heille sopivinta ympäristöä, johon kuuluu ehkäpä trendikkyys ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksien suuri valikoima. Usein nuoret etsivät juuri kotiseudustaan poikkeavaa asuinympäristöä. (Paju 2004, 100.) Nuorille tietyn alueen houkuttelevuus riippuu siitä, voivatko nuoret toteuttaa alueella heidän henkilökohtaista identiteettiään tukevia valintoja. Nykyään kuluttaminen on tärkeä osa nuorten identiteettiä, joten alueet, joissa on hyvät ostosmahdollisuudet, ovat nuorten näkökulmasta houkuttelevia. (Paju 2004, 101.)

5.2 Yhteisöllisyys

Yksi ihmisen perustarpeista on kuulua johonkin yhteisöön (Roivanen ym. 2008, 173). Ihminen tarvitsee lähipiirin hyväksyntää ja arvostusta voidakseen hyvin (Hyypä 2002, 56). Erityisesti nuorille yhteisön tarjoama tuki ja kannustus on tärkeää. Yhteisö synnyttää sosiaalista pääomaa eli ihmisten välistä luottamusta ja tukemista, yhdessä tekemistä sekä osallistumista (Roivanen ym. 2008, 157). Yhteisön ulkopuolelle jääminen voi aiheuttaa ongelmia. Yhteisöön kuulumisen tuottaa hyvinvointia, mutta toisaalta yhteisön ulkopuolelle jääminen voi aiheuttaa pahoinvointia. Yhteisöllisyyteen liittyvä ongelma on, että yhteisön

muodostamiseksi jotkut rajataan yhteisön ulkopuolelle. (Roivanen ym. 2008, 156.)

Tyypillisiä yhteisöjä ovat työ-, perhe-, ja lähiyhteisö (Lehtonen 1990, 133). Nykyään nuorilla on mahdollisuus kuulua myös moniin muihin yhteisöihin kuten virtuaalisiin yhteisöihin (Roivanen ym. 2008, 173–174). Yhteisö sanaa on käytetty usein myös kuvaamaan naapurustoa tai lähiympäristöä, toteaa Holmila (2001, 139). Vaikka yhteisö olisi alueellinen, ei pelkkä paikallisuus riitä yhteisön muodostamiseen vaan siihen tarvitaan myös sosiaalista vuorovaikutusta (Lehtonen 1990, 219). Alueellinen yhteisö muodostuu asuinalueelle vain, jos asukkaat ovat vuorovaikutuksessa keskenään (Lehtonen 1990, 224). Yhteisöä uhkaava asia tai toisaalta yhteinen tavoite saattavat nostaa yhteisöllisyyden esiin esimerkiksi kaupunginosassa (Hyyppä 2002, 180).

Yhteisön jäsenten välillä vallitsevat tietyt käyttämissäännöt, jotka vuorovaikutus määrittelee (Lehtonen 1990, 24). Yhteisöllisyyteen liittyy myös sosiaalinen kontrolli. Sosiaalisen kontrollin tavoitteena on yhdenmukaisuus, myös paikkoihin liitetystä mielikuvista. (Roivanen ym. 2008, 157–158.) Usein yhteisö muokkaa yksilöä. Tämä on olennaista huomioida varsinkin nuorten kohdalla, jotka vasta rakentavat omaa identiteettiään. Lähiyhteisön vaikutus identiteetin muodostumisessa voi olla huomattava. Myös kieli liittyy alueelliseen yhteisöllisyyteen vahvasti, erityisesti nuorten kohdalla. Kielen avulla ylläpidetään yhteisöllisyyttä ja vahvistetaan yhteisön yhteenkuuluvuutta. (Roivanen ym. 2008, 185–186.)

Yhteisöllisyys on tärkeää, koska fyysisestä tilasta muodostuu koettu paikka sosiaalisten merkitysten kautta. Yhteisöllä on vahva vaikutus siihen, kokeeko ihminen kuuluvansa johonkin paikkaan. (Horelli & Jovero 2002, 13.) Paikan tai alueen fyysisten ominaisuuksien lisäksi sosiaalinen ulottuvuus määrittää sitä, viihtyykö ihminen alueella ja tuntee hän kuuluvansa sinne. Fyysisellä ja sosiaalisella ympäristössä ei toki ole samanlaista painoarvoa kaikilla ihmisellä. Joku tarvitsee yhteisön hyväksyntää enemmän kuin toinen. Se, miten paljon yhteisöllisyyttä lähialueen yhteisöltä ihminen kaipaa, voi riippua siitä, miten paljon sosiaalista tukea hän muualta saa (Roivanen ym. 2008, 159).

Kaupunkisuunnittelun keinoin voidaan luoda yhteisöllisyyttä mahdollistavia paikkoja. Se, että näitä paikkoja on tarjolla, ei kuitenkaan vielä varmista yhteisöllisyyden syntymistä, joskin edesauttaa sitä. Mielenkiintoista on, että tarvittaessa mahdollisuus yksityisyyteen lisää halua yhteisöllisyyttä kohtaan (Kyttä & Kahila 2006, 44–45). On todettu myös, että tiivis rakentaminen ei lisää yhteisöllisyyttä, päinvastoin se lisää ihmisten yksityisyyden halua. Parhaat kokemukset elinympäristön laadusta yhteisöllisyyteen liittyen saadaan silloin, kun ihmisillä on mahdollisuus itse valita, milloin haluavat yksityisyyttä ja milloin yhteisöllisyyttä. (Kyttä & Kahila 2006, 46.)

Yhdysvalloissa yhteisöllisyyttä on pyritty asuinalueiden suunnittelun avulla lisäämään New Urban – alueilla. Näillä alueilla on panostettu muun muassa houkutteleviin viheralueisiin ja julkisiin tiloihin. Tulokset osoittavat, että suunnittelun avulla pystytään lisäämään yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyyden lisääntyminen vahvistaa myös alueen identiteettiä. (Kyttä & Kahila 2006, 45.)

6 TUTKIMUKSEN RAJAUS

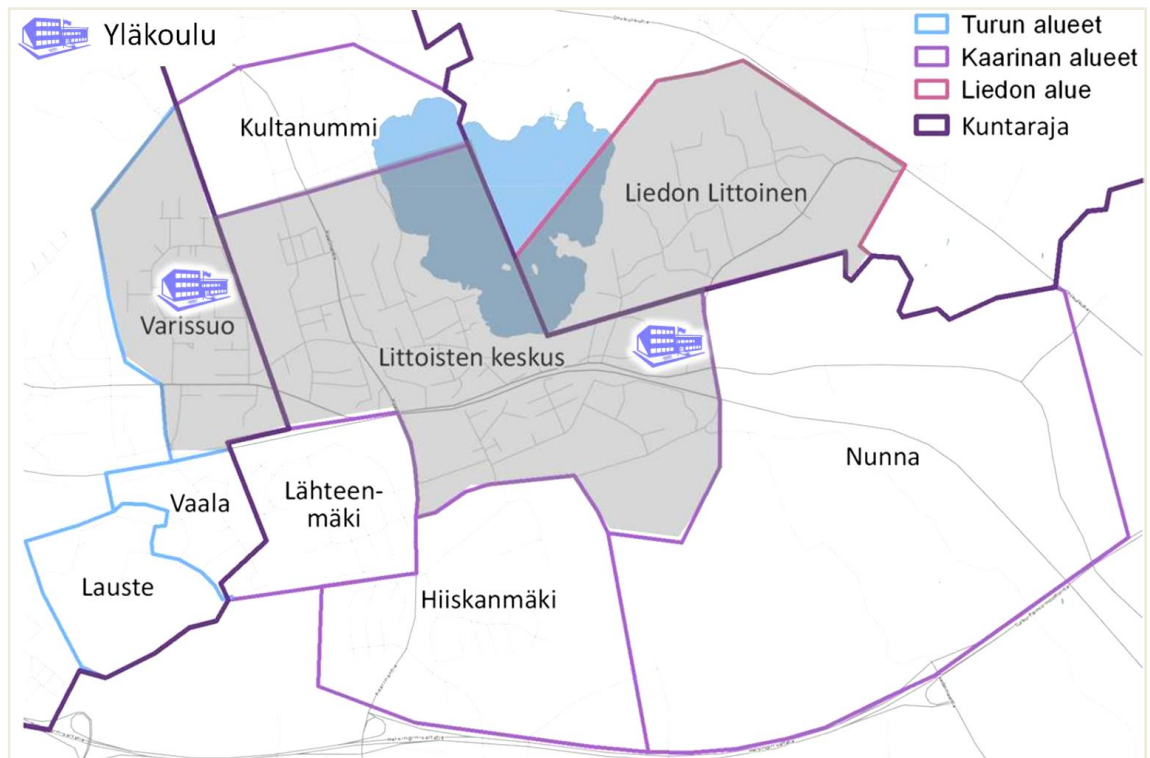
Tämä tutkimus on osa New Bridges EU-hanketta, jonka tavoitteena oli parantaa elämänlaatua lisäämällä kaupungin ja maaseudun välistä vuorovaikutusta. Hankkeen avulla kehitettiin aluesuunnittelua vastaamaan paremmin asukkaiden, yrittäjien sekä muiden sidosryhmien tarpeita. Näin haluttiin synnyttää vetovoimainen asuin- ja toimintaympäristö. Sidosryhmien osallistaminen oli tärkeä osa hanketta. Tavoitteena oli yhdistää yksilön näkökulma suunnitteluun ja päätöksentekoon. Hankkeessa oli Turun alueella neljä pilottialuetta, joista tämä tutkimus kohdistuu Varissuo-Littoinen pilottialueeseen. Hankkeessa elämänlaatua analysoitiin kolmen teeman suhteen: asuinpaikka ja asumismielitymykset, liikkuvuus ja saavutettavuus sekä palvelut.

Tämä tutkimus keskittyy palvelut teemaan nuorten näkökulmasta. Tutkimus täydentää alueen aikuisväestölle tehtyä palvelukyselyä (Lindeqvist 2011). Nuorten käyttämiä palveluita lähennetään vapaa-ajan näkökulmasta. Vapaa-ajanvietto koettiin tärkeäksi, koska vapaa-ajalla nuoret vaikuttavat käyttämiinsä palveluihin eniten itse. Muut nuorten käyttämät palvelut ovat enemmän vanhempien valinnoista riippuvia. Tavoitteena oli selvittää nuorten tyytyväisyyttä nykyisiin palveluihin ja nuorten toiveita heille suuntautuviin vapaa-ajan palveluihin liittyen. Tärkeä näkökulma oli myös, vaikuttavatko kuntarajat nuorten vapaa-ajan palveluiden käyttöön ja miten nuorten kuntarajoja ylittävää vuorovaikutusta voidaan lisätä kohdealueella.

6.1 Tutkimusalue

Tutkimus kohdistuu New Bridges – hankkeen pilottialueeseen Varissuo-Littoinen. Pilottialue ulottuu kolmen eri kunnan, Turun, Kaarinan ja Liedon alueille (Kuva 1). Alue vaihtelee kaupungin monikulttuurisista kerrostalolähiöistä, pientalovaltaiseksi esikaupunkialueeksi ja lopulta maaseutumaiseksi haja-asutusalueeksi (Lindeqvist 2011). Tämän tutkimuksen

kohdealue on kuitenkin hieman pilottialuetta suppeampi. Tutkimuksessa keskitytään pilottialueen keskeisimpiin osiin eli Varissuohon ja Littoisiin.

Kuva 1. New Bridges – hankkeen pilottialueen rajaus (Lindeqvist 2011). Tämän tutkimuksen kohdealue on merkitty harmaalla.

Varissuon lähiö sijaitsee noin seitsemän kilometrin päässä Turun keskustasta. Se on rakennettu pääosin 1970-luvun lopulla ja 1980-luvun alussa eli kuuluu Turun nuorimpiin lähiöihin. (Wikipedia 2012.) Varissuolta löytyvät monipuoliset palvelut muun muassa posti, kela, terveysasema, kirjasto ja erikoisliikkeitä. Littoinen taas on muodostunut jo 1700-luvulla perustetun verkatehtaan ympärille eli alueella on pitkä historia (Wikipedia 2011b). Littoisten järvi on merkittävä virkistysalue Littoisissa. Kaarinan ja Liedon välinen kuntaraja halkoo muuten yhtenäisen Littoisten alueen. Kaarinan keskustaan Littoisista on matkaa noin kuusi kilometriä. Littoisista Liedon keskustaan taas matkaa kertyy kymmenisen kilometriä.

Tutkimusalue on sosioekonomisesti hyvin vaihteleva. Littoisissa asuu paljon hyvätulaisia ja korkeakoulutettuja, kun taas Varissuolla työttömien ja

maahanmuuttajien osuus on suuri. Turun ja Kaarinan välinen kuntaraja voidaan siis nähdä myös sosiaaliekonomisena kuiluna. Alueiden saavutettavuudessa on myös suuria eroja. Varissuo on helposti saavutettavissa hyvien bussiyhteyksien takia, kun taas Lieto on huomattavasti hankalampi saavuttaa muun muassa kuntarajoista johtuvista syistä. (Lindeqvist 2011.)

Alueet herättävät myös hyvin toisistaan poikkeavia mielikuvia. Varissuo on Turun monikulttuurisin alue ja kuuluu Turun huonomaineisimpiin lähiöihin. Mielikuvat ruokkivat rappeutumiskehitystä edelleen ja tämä vaikuttaa asuntojen hintoihin, mikä on johtanut myös siihen, että sosiaaliset ongelmat ovat kasautuneet Varissuolle. Alueen mainetta on pyritty ajan mittaan eri tavoin parantamaan, mutta mielikuviin vaikuttaminen on hidas ja vaikea prosessi. Littoinen taas nauttii arvostetun asuinalueen mainetta ja siksi alueelle hakeutuvat erityisesti hyvin toimeentulevat ihmiset.

Kysely päätettiin toteuttaa pilottialuetta suppeammalle alueelle, koska koko pilottialueen käsittely ei olisi onnistunut ajan ja resurssien rajallisuuden vuoksi. Varissuon ja Littoisten alueen ajateltiin soveltuvan hyvin tutkimuskohteeksi, koska alueet ovat keskenään hyvin erilaisia. Myös alueiden yläkoulujen sijainti vaikutti alueen valintaan (Kuva 1). Koko alueella on kaksi yläkoulua ja ne sijaitsevat Varissuolla ja Kaarinan puolen Littoisissa.

Varissuolla sijaitseva Turun normaalikoulu on yliopiston harjoittelukoulu. Se sijaitsee aivan Varissuon ytimessä. Normaalikoulussa toimivat peruskoulun luokat 1-9 sekä lukio. Koulussa on mahdollista valita myös IB-linja, joka toimii kansainvälisen opetussuunnitelman mukaisesti. (Wikipedia 2011a.) Kaarinan Littoisissa sijaitsevassa Kotimäen koulusta löytyvät peruskoulun luokat ensimmäisestä yhdeksänteen (Kaarinan kaupunki 2005).

Liedon Littoinen otettiin tarkasteluun mukaan, koska Littoista haluttiin käsitellä kokonaisuudessaan, mutta myös tutkia, miten kuntaraja vaikuttaa muuten yhtenäiseen alueeseen. Liedon littoislaiset käyvät koulua Liedon keskustassa. Alakoulun he voivat käydä Littoisissa, mutta yläkouluun on siirryttävä noin kymmenen kilometrin päähän Liedon keskusta. Liedon keskuskoulusta

löytyvät luokat 7-9 (Liedon kunta 2013). Kotimäen koulu olisi Liedon littoislaisille lähin yläkoulu, mutta kuntaraja hankaloittaa lietolaisten pääsyä jo muutenkin täyteen kouluun.

6.2 Kohderyhmä

Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa nuorten näkemyksiä erityisesti palveluihin liittyen. Nuoruus on monien määritelmien mukaan sijoitettu ikävuosiin 13–22. Se on lapsuudesta aikuisuuteen siirtymisen vaihe ja näin ollen suurten muutosten aikaa. (Duodesim 2010, 4) Nuoruudessa lapsi itsenäistyy perheestään ja muodostaa oman identiteettinsä. Nuori alkaa tehdä valintoja, jotka vaikuttavat hänen elämänsä suuntaan. (Erkko 2006) Nuorten osallistaminen tässä siirtymävaiheessa koettiin tärkeäksi, koska näin nuoret oppivat osallistumaan ja käyttämään vaikutusmahdollisuuksiaan yhteiskunnan jäseninä. Myös nuorten näkökulman kuuleminen suunnittelun pohjaksi koettiin tärkeäksi.

Nuoruudessa itsenäisen liikkumisen alue laajenee aikuisen tasolle. Iän mukanaan tuoma liikkumisen vapaus ja mahdollisuus mopokorttiin sekä myöhemmin ajokorttiin kasvattavat nuoren mahdollisuuksia liikkua alueella. Nuorella on myös enemmän rahaa käytettävissään, joten hän voi itse enemmän vaikuttaa siihen, mitä palveluja käyttää. Yläkouluikäisten vanhemmat ovat yleensä kuitenkin harrastuksien maksajina. Siksi vanhempien varallisuus voi rajoittaa nuorten harrastusmahdollisuuksia.

Murrosikä muuttaa lapsen suhdetta ympäristöön ja itseensä (Erkko 2006). Kavereista tulee tärkeitä, kun nuori itsenäistyy perheestään. Kaverien tapaamiseen tarvitaan hengailupaikkoja, joissa nuoret voivat viettää aikaa kavereidensa kanssa. Muut ikäryhmät voivat kuitenkin kokea nuorten kokoontumispaikat epämiellyttävänä ja tämä luo ristiriitaa tilojen käyttöön. Nuorten osallistumista voi hankaloittaa myös nuorten joskus välinpitämätön asenne asioihin. Jos asian kuitenkin osaa esitellä nuorille oikein, heiltä on mahdollista saada mielenkiintoisia näkökulmia suunnitteluun.

Tutkimuksen tärkeimmäksi kohderyhmäksi muodostuivat yläkouluikäiset, koska heidät oli helppo tavoittaa koulun kautta. Kaikki tämän ikäryhmän nuoret ovat vielä peruskoulussa, joten yläkouluilta saadaan kaikkia alueen nuoria hyvin edustava otos. Yläkouluikää vanhemmat nuoret on hieman hankalampi tavoittaa alueittain, koska peruskoulun jälkeen koulutukseen siirrytään usein oman alueen ulkopuolelle. Nuorisotaloilta saatiin kuitenkin haastateltua juuri tähän hankalasti tavoitettavaan ryhmään kuuluvia nuoria. Tämän lisäksi mukana tarkastelussa ovat aikuisväestön palvelukyselyn nuoret vastaajat eli 18–22-vuotiaat.

Taulukossa 1 on kuvattu nuorten osuus koko väestöstä kohdealueella. Kaarinan Littoisissa 13–15-vuotiaita on prosentuaalisesti muihin alueisiin verrattuna eniten. 16–18-vuotiaita on taas eniten Liedon Littoisissa. Varissuolla nuorten määrä aikuisväestöön verrattuna on alueista pienin. Erot saattavat johtua siitä, että Varissuolla asuu enemmän yksineläviä aikuisia ja Littoisissa taas enemmän perheitä. Toisaalta nuorten osuus Varissuolla on muihin Turun alueisiin verrattuna suuri.

Taulukko 1. Nuorten osuus väestöstä alueittain (Tilastokeskus 31.12.2009).

	13–15-vuotiaita (%)	16–18-vuotiaita (%)
Varissuo	3,3	3,6
Kaarinan Littoinen	6,0	4,8
Liedon Littoinen	5,1	5,8

6.3 Vapaa-ajan määrittelyä

Koska tutkimuksessa keskitytään nuorten vapaa-aikaan, on hyvä hieman selvittää, mitä vapaa-ajalla tarkoitetaan ja minkä nuoret kokevat vapaa-aikana. Perinteisesti vapaa-ajaksi on ymmärretty aika työn ja koulun ulkopuolella (Myllyniemi 2009, 24). Eri ihmiset ja ikäryhmät saattavat nähdä vapaa-ajan kuitenkin eri tavalla. Pitävätkö nuoret esimerkiksi kotitöiden tekemistä vapaa-

aikanaan? Käsitykset voivat vaihdella tällaisten asioiden suhteen. Toisaalta nuoret saattavat nähdä vapaa-aikana vain ajan, jolloin heillä ei ole mitään aikataulutettua tekemistä. Ohjattuja harrastuksia ei siis välttämättä nähdä vapaa-aikana. Myllyniemen (2009, 24–25) mukaan mitä vapaampaa aika on, sitä enemmän se tuntuu omalta.

Vapaa-aika on erityisen tärkeää nimenomaan nuorille. Iän kasvaessa vapaa-ajan merkitys vähenee. (Myllyniemi 2009, 8.) Vapaa-ajanviettotavat määrittelevät paljon myös nuoren identiteettiä. Sillä, millaisissa harrastuksissa nuori käy, saattaa olla paljonkin vaikutusta nuoren myöhemmin elämässä tekemiin valintoihin kuten koulutukseen ja työuraan. (Suomen akatemia 2008.) Kuluttamisella on nykyisin yhä suurempi rooli nuorten vapaa-ajan vietossa, koska nuoret rakentavat identiteettiään kuluttamalla. Shoppailusta ja kahviloissa istuskelusta on tullut merkittävä vapaa-ajan viettotapa nuorten kohdalla.

Ystävien ja perheen kanssa vietetty aika on nuorille vapaa-ajan viettotavoista kaikkein tärkein, mutta nuoret kokevat myös yksin vietetyn vapaa-ajan arvokkaaksi (Myllyniemi 2009, 30). Nuoren vapaa-ajalla ystävien kanssa hankkima sosiaalinen pääoma voi olla hyvin merkityksellistä myöhemmin elämässä. Harrastuksista saatu identiteettipääoma auttaa nuoria selviytymään paremmin aikuistuessaan. (Suomen akatemia 2008.) Yläkouluilla toteutetussa kyselyssä ei ollut tarkemmin määritelty vapaa-aikaa, vaan nuoret saivat itse määritellä, minkä kokevat vapaa-ajaksi. Tämä saattaa vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen.

7 TUTKIMUSTEHTÄVÄT JA – MENETELMÄT

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Varissuo-Littoinen alueen nuorten vuorovaikutuksen esteitä ja edellytyksiä sekä löytää keinoja parantaa nuorten välistä vuorovaikutusta kohdealueella. Sitä kautta toivottiin myös nuorten elämänlaadun parantuvan. Työtä voidaan luonnehtia laadulliseksi eli kvalitatiiviseksi kehittämistutkimukseksi, koska tutkimuksesta saatuja tietoja pyritään käyttämään aluesuunnittelun pohjana.

Kestävän kehityksen kannalta työ keskittyy lähinnä sosiokulttuurisiin kysymyksiin. Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävän kehityksen tavoitteena on edistää tasa-arvoa, ehkäistä syrjäytymistä ja lisätä vuorovaikutusta yhteisöjen välillä. Näihin asioihin panostamalla sosiaalisen hyvinvoinnin edellytykset on mahdollista taata myös tuleville sukupolville.

7.1 Tutkimustehtävät

Tutkimuksen tavoitetta pyrittiin konkretisoimaan luomalla tavoitteesta tutkimusongelma. Tarkoituksena oli löytää kysymykset, joiden avulla tutkimuksen tavoitteeseen saataisiin vastaus. Tutkimusongelmaksi muodostuivat seuraavat kysymykset:

- 1 Ovatko nuoret tyytyväisiä nykyisiin palveluihin ja millaisia toiveita nuorilla on heille suuntautuvista vapaa-ajan palveluista?
- 2 Vaikuttavatko kuntarajat nuorten vapaa-ajan palveluiden käyttöön ja miten nuorten kuntarajoja ylittävää vuorovaikutusta voidaan lisätä kohdealueella?

Kyselyn avulla pyrittiin saamaan vastauksia näihin tutkimusongelmiin. Ensimmäinen tutkimusongelma liittyy enemmän elämänlaatuun vaikuttaviin tekijöihin ja toinen taas alueiden väliseen vuorovaikutukseen. Tutkimus keskittyy selvittämään, miten nuoret nämä asiat kokevat. Työssä koettiin tärkeäksi kysyä asioita nimenomaan nuorilta itseltään niin, että saataisiin

mahdollisimman todenmukainen kuva siitä, mitä nuoret asuinalueeltaan toivovat. Lisäksi haluttiin kannustaa nuoria osallistumaan asuinalueensa kehittämiseen.

7.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksessa käytettiin kolmea eri metodia eli tutkimusmenetelmää. Tärkein metodeista oli yläkouluille tehty kysely, koska se oli tutkimuksen pääasiallinen tiedonkeruumenetelmä. Toinen tutkimuksessa käytetty metodi oli vierailut nuorisotaloilla ja kolmantena metodina olivat lisätietoa antavat asiantuntijahaastattelut. Ajallisesti ensimmäisenä toteutettiin nuorisotalovierailut, koska niiden avulla pyrittiin saamaan tietoa kyselytutkimuksen pohjaksi. Seuraavissa kappaleissa on kerrottu tarkemmin eri menetelmien toteutuksesta.

7.2.1 Vierailut nuorisotalolla

Nuorisotalovierailuita suoritettiin kolmena eri iltana. Varissuon nuorisotalolla järjestettiin kaksi tilaisuutta ja Kotimäen nuorisotalolla yksi. Varissuolla tilaisuuksia järjestettiin kaksi, jotta osallistujamäärä saatiin paremmin vastaamaan Kotimäen nuorisotalolta saatua otosta (Taulukko 2). Koska Varissuon nuorisotalolla oli ensimmäisellä käyntikerralla vain yksi tyttö, tehtiin toinen vierailu Varissuon nuorisotalon tyttöjeniltaan. Näin nuorisotaloilta saatiin vertailukelpoiset tulokset.

Taulukko 2. Nuorisotalojen työpajoihin osallistuneiden nuorten lukumäärät ja sukupuolet.

	Poikia	Tyttöjä	Yht.
Kotimäen nuorisotalo	11	6	17
Varissuon nuorisotalo	11	7	18

Nuorisotaloilla vierailujen tarkoituksena oli testata yläkouluille tehtävää kyselyä ja haastatella nuoria heidän vapaa-ajanviettoonsa liittyen. Lisäksi nuoret suorittivat karttatehtävän, jossa he merkitsivät karttaan, missä asuvat, missä käyvät harrastuksissa, missä hengailevat sekä mitkä paikat kokevat pelottaviksi. Nuorten motivoimiseksi nuorisotaloilla tarjottiin herkkuja työpajoihin osallistuneille nuorille. Nuorten suhtautuminen työpajoihin kaikissa tilaisuuksissa oli melko positiivista.

Nuorisotaloilta saatujen kokemusten perusteella kyselyä muokattiin sellaiseksi, että siitä saataisiin mahdollisimman paljon oleellista tietoa. Nuorisotaloilla testattuun kyselylomakkeeseen lisättiin kysymyksiä, osa avoimista kysymyksistä vaihdettiin monivalintatehtäväksi ja osa jätettiin kokonaan pois. Pois jätettiin sellaiset kysymykset, joihin nuoret eivät osanneet vastata tai niistä ei saatu tarvittavaa tietoa. Kyselyyn lisättiin kysymyksiä, jotka liittyivät enemmän nuorten suhteeseen heidän asuinalueeseensa.

Kyselyn vastaukset taulukoitiin excel-ohjelmalla analysointia varten. Tässä tutkimuksessa analyysimenetelmänä käytettiin aineiston teemoittelua. Aineistoa järjesteltiin, luokiteltiin ja vertailtiin etsien aineistosta yhdenmukaisuuksia. Näin aineistosta pyrittiin löytämään olennainen tieto, joka voitiin tiivistää tutkimuksen tuloksiksi. Aineiston analyysin tavoitteena oli saada vastauksia tutkimuskysymyksiin. Aineistoa peilattiin myös tutkimuksen teoriaosuuteen. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2013.) Yläkouluilla toteutetun kyselyn vastaukset analysoitiin samoja menetelmiä käyttäen.

7.2.2 Kyselytutkimuksen toteutus

Yläkouluilla toteutettu kysely muodostui tärkeimmäksi metodiksi, koska yläkoulujen kautta nuoret on helppo tavoittaa. Peruskoulua käyvät kaikki, joten toteuttamalla kyselyn kouluilla tavoitetaan alueen kaikki nuoret. Nuorten tavoittamista harrastusryhmien kautta pohdittiin myös, mutta harrastuksissa käyvät aina vain tietyn tyyppiset nuoret. Yläkoulut valikoituivat kyselyn toteutuspaikaksi mahdollisimman todenmukaisen otoksen saamiseksi.

Tutkimus toteutettiin kyselynä kohdealueen kolmelle yläkoululle: Turun normaalikouluun, Kotimäen kouluun ja Liedon keskuskouluun Littoisista tuleville oppilaille. Otos valittiin niin, että turkulaisia nuoria vastaisi suunnilleen sama määrä kuin kaarinalaisia ja lietolaisia nuoria yhteensä. Otoksen perusteena oli ajatus, että Littoinen muodostaa oman alueensa ja Varissuo omansa. Nämä kaksi aluetta ovat keskenään hyvin erilaisia ja vastauksia haluttiin saada tasaisesti kummaltakin alueelta. Turun normaalikoulusta ja Kotimäen koulusta otos on otettu kaikista yläkoulun oppilaista, mutta Liedon keskuskoulusta vain Littoisista tulevista oppilaista (Taulukko 3). Tämä johtuu siitä, että kahden ensin mainitun koulun lähes kaikki oppilaat tulevat kohdealueelta, mutta Liedon keskuskoulun oppilaat ovat koko Liedon alueelta eivätkä vain Liedon Littoisista.

Taulukko 3. Kouluille tehdyn kyselyn otoksen ja vastausten määrät.

Alue	Turku, Varissuo	Kaarina, Littoinen	Lieto, Littoinen
Koulu	Turun normaalikoulu	Kotimäen koulu	Liedon keskuskoulu Littoisista tulevat oppilaat
Otos	6 luokkaa	3 luokkaa /75 oppilasta	80 oppilasta
Vastaukset	63 vastausta	66 vastausta	12 vastausta

Kysymykset pyrittiin muotoilemaan niin, että nuorten olisi helppo ymmärtää ne. Kysymyksillä pyrittiin selvittämään nykytilannetta, nuorten toiveita vapaa-ajan palveluihin liittyen sekä alueiden vuorovaikutukseen vaikuttavia asioita. Kyselyssä käytettiin paljon monivalintakysymyksiä helpottamaan nuorten vastaamista sekä tulosten analysointia. Toisaalta monivalintakysymykset voivat olla johdattelevia, mikä saattaa vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Kouluille tehty kysely on tämän tutkimuksen liitteenä 1.

Tutkimusta lähdettiin toteuttamaan ottamalla yhteys koulujen rehtoreihin. Eri koulujen rehtoreilta kysyttiin, miten he haluavat kyselyn toteuttaa. Turun

normaalikoulussa ja Liedon keskuskoulussa kysely päätettiin toteuttaa Internet-kyselynä ja Kotimäen koululaiset vastasivat kyselyyn paperiversiona. Liedon keskuskoulussa Littoisista tulevat oppilaat eivät ole kaikki samalla luokalla, joten kyselyn tekeminen koulussa olisi ollut vaikeaa. Siksi sovittiin, että Liedon keskuskouluun Littoisista tulevat oppilaat voivat tehdä kyselyn kotona.

Koska kyselyssä kysyttiin joitakin henkilökohtaisia tietoja, joista nuoren saattaisi tunnistaa, koettiin tarpeelliseksi kysyä nuorten vanhemmilta, saavatko heidän lapsensa vastata kyselyyn. Kyselystä laadittiin tiedote, joka lähetettiin kouluille. Liedossa tiedotteen lisäksi vanhemmille lähetettiin linkki kyselyyn. Näin vanhemmat saivat valita, haluavatko antaa lapsensa vastata kyselyyn. Turun normaalikoululla tutkija kävi neuvomassa kyselyyn vastaamisessa. Taulukosta 3 näkee, kuinka moni nuori kustakin koulusta kyselyyn vastasi. Liedon keskuskoulun vastaajamäärä jäi pieneksi luultavasti siksi, että kyselyn sai tehdä vapaa-ajalla, jolloin motivaatio vastaamiseen on pienempi kuin koulussa.

Kyselytutkimuksen etuna on nopeasti saatava laaja aineisto, koska kyselytutkimuksella voidaan tavoittaa monia ihmisiä ja kysyä useita asioita lyhyessä ajassa. Lisäksi tulosten analysointi on melko helppoa ja nopeaa, vaikka vastausten syvälinen tulkinta saattaakin olla kyselytutkimuksessa hankalaa. (Hirsjärvi ym. 2007, 190.)

Kyselytutkimuksen haittoina taas voidaan pitää juuri aineiston pinnallisuutta ja epävarmuutta siitä, mitä vastaaja on tarkoittanut sekä muita vastaajien väärinkäsityksiä, kuten sitä, miten vakavasti vastaajat ovat kyselyyn suhtautuneet ja miten hyvin he tuntevat asian, johon kysely keskittyy. Vastausvaihtoehtojen onnistumista on myös vaikea arvioida. (Hirsjärvi ym. 2007, 190.)

7.2.3 Haastattelut

Asiantuntijahaastatteluiden tavoitteena oli saada kyselyä täydentävää tietoa alueen nuorten kanssa työskenteleviltä aikuisilta. Tutkimusta varten haastateltiin Kotimäen ja Varissuon nuorisotyöntekijöitä sekä Varissuon

aluepoliisia. Heidän avullaan selvitettiin nuorten asenteiden takana olevia syitä ja yleensäkin nuorten suhdetta alueeseen ja toisiin nuoriin kohdealueen sisällä. Tämä menetelmä toteutettiin viimeisenä ja näin haastattelut auttoivat saamaan paremman kuvan siitä, mikä on ehkä johtanut nuorten tiettyihin asenteisiin.

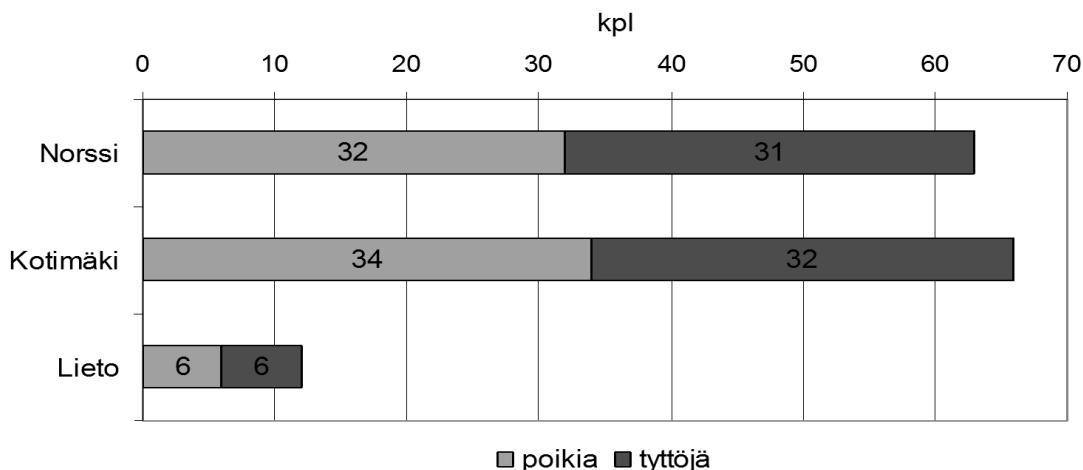
Haastattelut toteutettiin henkilökohtaisina teemahaastatteluina. Teemahaastattelussa tarkkoja kysymyksiä ei ole määritelty, vaan haastattelu etenee valittujen teemojen mukaan (Hirsjärvi ym. 2009, 208). Haastattelut olivat hyvin vapaamuotoisia ja keskustelunomaisia. Haastatteluista kirjattiin ylös pääasiat, joita voidaan myöhemmin tutkimuksessa käyttää perustelemaan tiettyjä olettamuksia.

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

8.1 Vastausten määrät ja jakautuminen

Kyselyyn saatiin yhteensä 141 vastausta. Näistä 63 oli Varissuolta Turun normaalikoulusta, 66 Kaarinan Kotimäen koulusta ja 12 Liedon keskuskoulusta. Yläkoulujen oppilasmääriin suhteutettuna Turun normaalikoulun yläkoulun oppilaista vastasi 21 %, Kotimäen koulun yläkoulun oppilasta 23,5 % ja Liedon keskuskouluun Littoisten alueelta tulevista oppilaista 15 %. Vastaukset jakautuivat hyvin tasaisesti eri sukupuolten välillä (Kuvio 2). Tytöt vastasivat kyselyyn tunnollisemmin kuin pojat, joista osa ei ottanut kyselyä kovinkaan tosissaan.

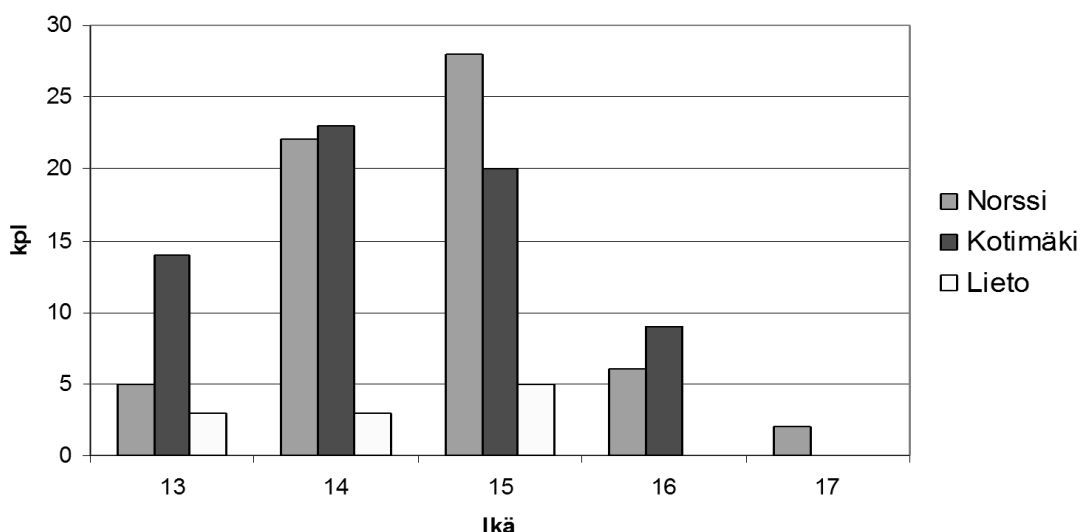
Tämän raportin kuvioissa Turun normaalikoulusta käytetään nimitystä Norssi, Kotimäen koulu on lyhennetty Kotimäeksi ja Liedolla tarkoitetaan Liedon keskuskoulua. Tulokset on eritelty joko kouluittain tai alueittain, jolloin Kaarinan ja Liedon Littoisia käsitellään yhtenäisenä alueena.

Kuvio 2. Vastausten jakautuminen eri sukupuolten kesken.

8.1.1 Vastaajien ikä

Kouluilla kyselyyn vastanneet nuoret olivat 13–17 vuoden ikäisiä (Kuvio 3). Kaikkien vastaajien iän keskiarvoksi tuli 14,4 vuotta. Varissuon vastaajat olivat hieman Littoisten vastaajia vanhempia. Varissuolla vastaajista eniten oli 15 -vuotiaita. Kotimäen koulun vastaajista eniten oli taas 14-vuotiaita. Kaikki yläkoulun luokat on kuitenkin hyvin edustettuina vastauksissa kaikilta alueilta. Kun kyselytutkimuksen vastaajiin lisätään nuorisotalojen vastaajat sekä tarkasteluun otetaan aikuisväestölle tehdyn kyselyn nuoret vastaajat, on koko nuorten ikäryhmä hyvin edustettuna.

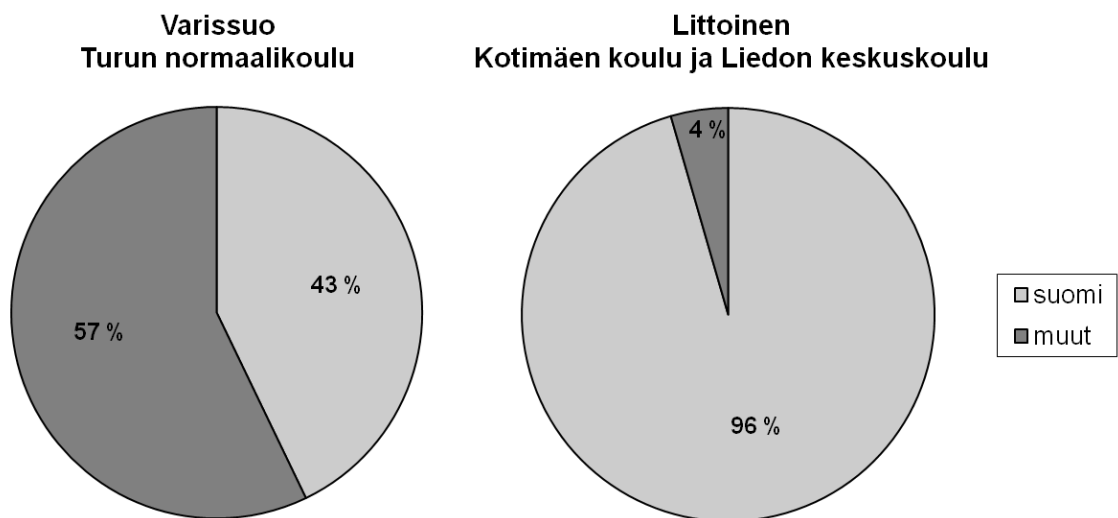
Kuvio 3. Vastaajien iät kouluittain.

8.1.2 Vastaajien äidinkielet

Alueilla on huomattava ero vastaajien äidinkielessä (kuvio 4). Turun normaalikoulun vastaajista yli puolet puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea. Suomen jälkeen vastaajien yleisimmät kielet Turun normaalikoulussa olivat kurdi ja albania. Liedon keskuskoulun ja Kotimäen koulun vastaajista yhteensä vain 4 % puhui muuta kuin suomea äidinkielenään. Kaikista koulujen vastaajista

kukaan ei puhunut äidinkielenään ruotsia, joten kuviossa 4 kielet on jaoteltu vain suomeen ja muihin.

Varissuolla koko väestöstä äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuu 36,5 % (Tilastokeskus 31.12.2010). Tästä voidaan päätellä, että ulkomaalaistaustaisten osuus nuorista on huomattavasti suurempi kuin ulkomaalaistaustaisten osuus koko väestöstä. Littoisissa koko väestöstä äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuu 2,2 % (Tilastokeskus 31.12.2010). Tässä Littoisiin on laskettu sekä Kaarinan että Liedon puoleinen Littoisten alue. Nuorista suunnilleen sama osuus kuin koko väestöstä puhuu muuta kuin suomea äidinkielenään. Tuloksia tulkittaessa on kuitenkin muistettava, että vastaukset ovat kouluittain eikä vastaaja välttämättä asu samalla alueella, jolla käy koulua. Alueiden erot äidinkielessä kuvastavat hyvin Varissuon monikulttuurisuutta Littoisiin verrattuna.

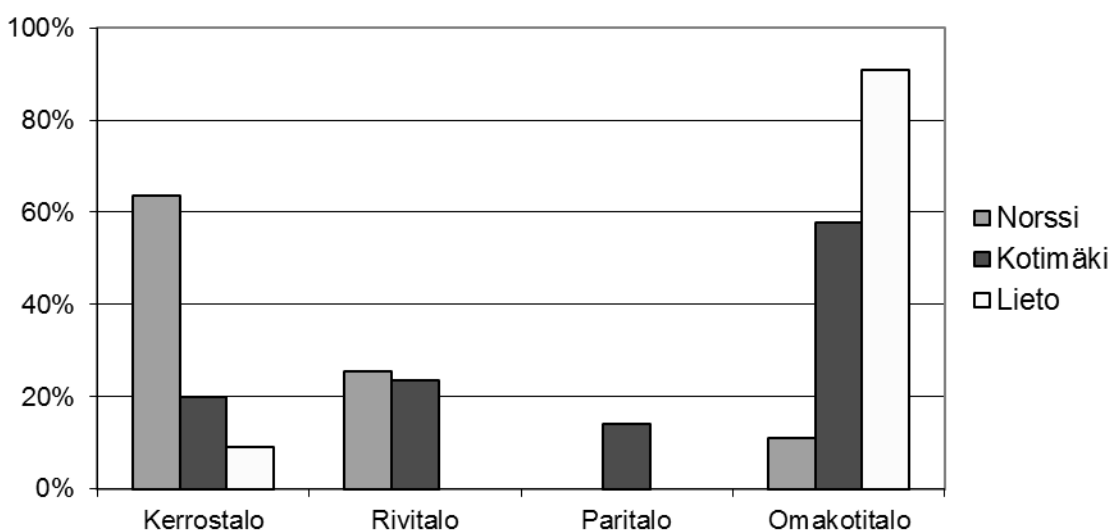
Kuvio 4. Vastaajat äidinkielen mukaan.

8.2 Asuminen

Kyselyn tavoitteena oli saada tietoa nuorten elämästä suhteessa heidän asuinalueeseensa, joten nuorilta kysyttiin muutama kysymys heidän asumiseensa liittyen. Näin saatiin hieman kuvaa siitä miten nuoret alueella

asuvat. Nuorilta kysyttiin heidän asuinkatunsa lisäksi myös, kauanko he ovat alueella asuneet sekä millaisessa talossa he asuvat.

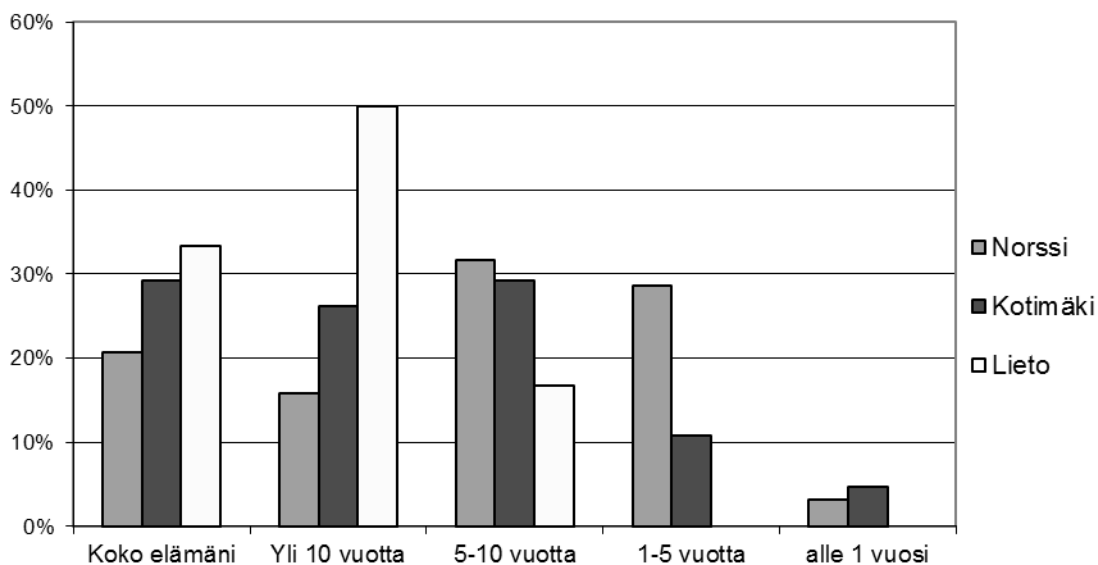
Vastaajat ovat asuinkatujen perusteella jakautuneet hyvin tasaisesti koko alueelle. Muutama vastaaja asui myös kohdealueen ulkopuolella, mutta heidät otettiin mukaan tarkasteluun, koska he kuitenkin käyvät koulua kohdealueella ja siten tuntevat alueen. Varissuolla lähes jokaisella mainitulla kadulla asuu enemmän kuin yksi vastaaja. Tämä kuvastaa selvästi tiivistä kerrostaloaluetta. Littoisissa nuoret asuvat paljon harvemmassa kuin Varissuolla, mikä taas kuvastaa enemmän omakotialue tyyppistä asutusta. Kuvio 5 näkee selvän eron asumismuodoissa alueiden välillä.

Kuvio 5. Vastaajien asumistyytit.

Selvä ero asumismuodoissa selittää myös osaksi asumisen kestoon liittyviä eroja. Littoisissa omakotitalossa asuvista nuorista monet ovat asuneet alueella koko elämänsä, kun taas kerrostalossa todennäköisemmin vuokaralla asuvat varissuolaiset ovat asuneet alueella vähemmän aikaa (Kuvio 6). Suurin osa littoislaisista nuorista on asunut alueella vähintään viisi vuotta. Heidän vastauksensa painottuvat kolmeen ensimmäiseen vaihtoehtoon viidestä vuodesta koko heidän elämänsä kestäneeseen asumiseen alueella. Varissuolla taas kaksi huippua löytyy asumisvuosien 10 ja yksi väliltä. Littoislaisten nuorten

asumisaika painottuu 5 vuodesta ylöspäin oleviin vaihtoehtoihin, kun taas varissuolaisilla painotus on 5 vuoden ympärillä. Nuorisotaloilta saadut vastaukset olivat samankaltaisia, mutta erot alueittain vielä suuremmat.

Kuvio 6. Asumisaika alueella.

8.3 Tyytyväisyys asuinalueeseen

Nuorilta kysyttiin heidän tyytyväisyydestään asuinalueeseensa ja syitä siihen, miksi he olivat tyytyväisiä tai tyytymättömiä. Suurin osa kaikista vastaajista oli tyytyväisiä asuinalueeseensa. Varissuolla selkeäksi syyksi tyytyväisyyteen nousivat kaverit. Littoisissa korostettiin alueen rauhallisuutta, mutta myös kaverit ja muuten viihtyisä asuinalue koettiin tärkeäksi. Ehkä hieman yllättävää on, että myös Varissuo oli monen mielestä rauhallinen. Kummallakin alueella kavereiden puute lähialueella oli suurin syy tyytymättömyyteen. Kaarinan puoleisessa Littoisissa valitettiin myös tekemisten puutetta. Liedon Littoisissa asuinalueeseen tyytymättömyyden syynä olivat erityisesti huonot bussiyhteydet.

Nuorten vastauksia kysymykseen; ”oletko tyytyväinen asuinalueeseesi ja miksi tai miksi et?” Alueen identiteetti korostuu vastauksissa selvästi.

Norssi

"Kyllä koska mul on paljo kavereit siäl"

"Kyllä koska en tiedä mitään parempaa paikkaa <3"

"Olen todella tyytyväinen, koska täällä on paljon maahanmuuttajia, jotka ovat ymmärtäväisiä ja todella hyviä freundejä."

"Joskus liian paljon melua."

Kotimäki

"Siellä on kaikki hyvin ja siellä on hyvä elää"

"Viihdyn asuinalueessani, koska paikka on rauhallinen ja mukava on, että on kavereita, jotka asuvat lähellä"

"Koska se on mun koti"

"siellä ei tapahdu eikä ole mitään"

Lieto

"Kyllä, täällä on rauhallista ja luonto lähellä"

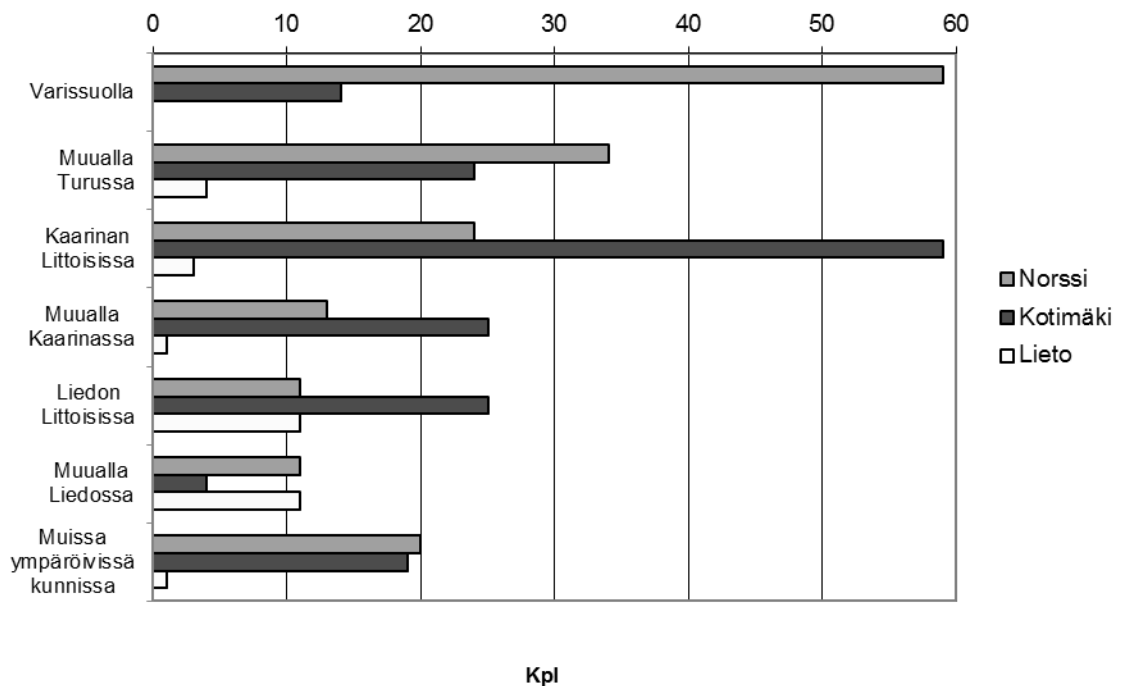
"Olen, koska tä on paras paikka asua!"

"Huonot liikenneyhteydet muualle. Busseja vain turkuun ja niitäkin liian harvoin ja ne ovat aina myöhässä. Liettoon pitää mennä kahdella bussilla, vaikka koulukin on siellä."

8.4 Kavereiden sijoittuminen alueelle

Yksi tärkeä kysymys sen hetkisen vuorovaikutuksen selvittämiseksi oli, missä nuorten kaverit asuvat. Kavereiden sijoittuminen kertoo paljon siitä, kenen kanssa nuoret ovat vuorovaikutuksessa. Kuviosta 7 nähdään, että nuorten kaverit asuvat enimmäkseen heidän omalla asuinalueellaan, mikä ei ole yllättävää. Kuntarajan merkitys näkyy selvästi kuitenkin Liedossa. Liedon littoislaisten kaverit asuvat enimmäkseen Liedossa, vaikka kavereita voisi löytyä läheltä kuntarajan toisella puolella olevasta Littoisten alueesta. Tähän vaikuttaa luultavasti se, että Liedon littoislaiset käyvät koulua Liedon keskustassa.

Kaarinan puoleisessa Littoisissa kuntarajoilla ei tunnu olevan niin suurta merkitystä, koska nuorilla näyttää olevan Turun ja Liedon puolella yhtä paljon kavereita kuin muualla Kaarinassakin. Varissuollakaan kuntaraja ei tunnu olevan suuri este vuorovaikutukselle, vaan kavereita löytyy myös muualta kuin Turusta. Kuvion 7 perusteella voi silti päätellä, että parannettavaakin vuorovaikutuksen suhteen on. Nuorisotalolla haastateltujen nuorten vastaukset olivat hyvin samantyyppisiä kuin koulujen vastaukset. Kotimäen nuorisotalon vastauksissa oli kuitenkin hieman eroa Kotimäen koulun vastauksiin. Siellä nuorten kaverit olivat enemmän koko Littoisten alueelta, eivät pelkästään Kaarinan puolelta. Ero johtuu todennäköisesti siitä, että nuorisotaloilla olleet nuoret olivat koko Littoisten alueelta eikä vain Kaarinan Littoisista kuten koulun vastaajat.

Kuvio 7. Kavereiden sijoittuminen alueelle.

8.5 Vapaa-ajanvietto

Vapaa-ajanviettoon liittyen nuorilta kysyttiin kolme avointa kysymystä. Nämä olivat: Mitä teet vapaa-aikanasi kotona? Mitä harrastat ja missä? Sekä missä oleilet? Tavoitteena oli saada mahdollisimman laaja kuva nuorten vapaa-ajanvietosta. Kysymyksillä pyrittiin kattamaan nuorten koulun ulkopuolella viettämä aika kokonaisuudessaan.

Kotona vapaa-aikaa vietetään eniten tietokoneella ja tv:tä katsellen, hyvin tyypillisiä nuorten ja aikuistenkin vapaa-ajanviettotapoja. Myös muut nuorten vapaa-ajanviettotavat kotona olivat tyypillisiä. Lukeminen, kirjoittaminen, musiikin kuuntelu ja soitto sekä läksyjen tekeminen mainittiin kaikilla alueilla melko tasaisesti. Varissuolla äidin auttaminen ja perheen kanssa oleminen mainittiin usein, kun taas Littoisissa oltiin enemmän kavereiden kanssa kotona. Vuorovaikutuksen kannalta kotona vietetyllä ajalla ei ole suurta merkitystä.

Harrastuskysymykseen suurin osa varissuolaisista vastasi, ettei harrasta mitään. Nuoret eivät mieltäneet vapaa-ajalla pelailua harrastukseksi vaan ilmeisesti lajia pitäisi harrastaa jossakin seurassa tai käydä harjoituksissa, että se mielletäisiin harrastukseksi. Tässä kysymyksessä myös alueiden sosioekonominen erilaisuus saattaa vaikuttaa siihen, että Varissuolla harrastaminen ei ole yhtä järjestäytyntä kuin Littoisissa.

Niistä nuorista, jotka kertoivat harrastavansa jotain, varissuolaiset pojat mainitsivat harrastukseen useimmin jalkapallon, mutta myös koripallo, skeittaus ja kuntosalilla käynti saivat useita mainintoja. Useat tytöt kertoivat harrastavansa tanssia. Moni nuori mainitsi harrastukseen myös lenkkeilyyn.

Suosituimmat harrastukset Kaarinan Littoisissa olivat pojilla jääkiekko ja tytöillä partio. Myös muut pelit kuten salibandy ja jalkapallo olivat suosittuja Littoisissa poikien keskuudessa. Tyttöjen suosituimpia harrastuksia partion lisäksi olivat tanssi, näytteleminen ja voimistelu. Liedon Littoisissa harrastuksista eniten mainittu oli tanssi, vaikka toki muitakin harrastuksia oli. On kuitenkin muistettava, että Liedon Littoisten vastaajamäärä oli varsin pieni.

”En harrasta mitään mut peleen jalkkist, jäkist, pesist, tennist ja kaikkee kivaa vapaa ajal” (Norssi)

”en harrasta mitään mutta tansin aika paljon kavereitten kanssa ja koton” (Norssi)

”Harrastan jääkiekko Tutossa, varisuuon jäähallissa” (Kotimäki)

”Partiota Littoisten pirtapiioissa läheisellä seurakuntatalolla” (Kotimäki)

”Pesäpalloa ja kilpatanssia, Liedon alueella, treenipaikka vaihtelee” (Lieto)

Nuorisotalon vastaajien vapaa-ajanviettotavat olivat hyvin samanlaisia kuin kouluilla kyselyyn vastanneidenkin. Vastauksista saattaa kuitenkin huomata eroja, jotka johtuvat nuorisotalon nuorten korkeammasta iästä yläkoulujen vastaajiin verrattuna. Tämä tuli esiin erityisesti Kotimäen nuorisotilalla, missä pojat kävivät enemmän kuntosalilla, kun taas Kotimäen koulun nuoremmat vastaajat pelasivat joukkuepelejä enemmän. Nuorisotalojen vastaajajoukko on toki paljon koulujen vastaajajoukkoa pienempi ja tämä on huomioitava tulkittaessa vastauksia.

”Vapaa-aikana parkour, koripallo, jalkapallo ja hölkkäämistä” (Varissuo)

”Laulan, tanssin kotona vapaa-ajalla ja olen nukilla” (Varissuo)

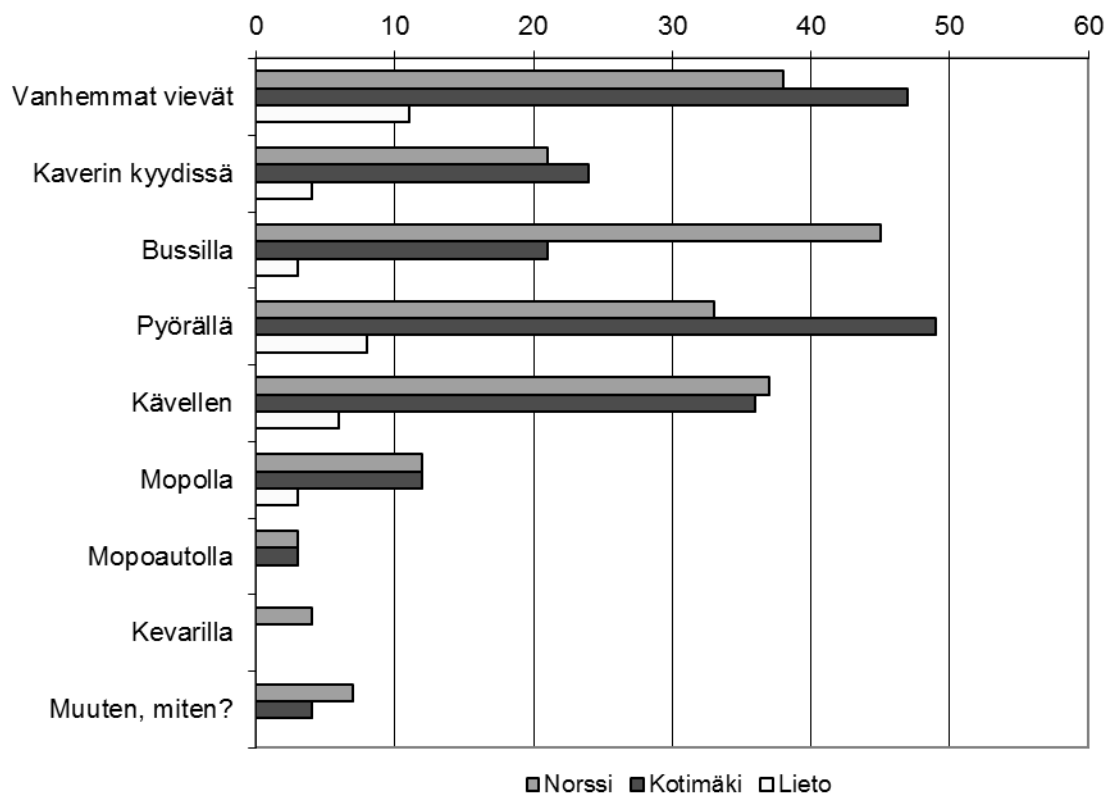
”Kuntosali, monitoimitalo Littoinen” (Kotimäki)

”Partiota, Littoisten seurakuntatalolla. Littoisten Pirtapiiat. Tyttökerhoa täällä Kotimäen nuokal.” (Kotimäki)

Missä oleilet? – kysymykseen nuoret eivät vastanneet kovinkaan informatiivisesti. Ulkona, siellä sun täällä ja joka puolella -vastauksista on vaikea tehdä mitään johtopäätöksiä. Joitain havaintoja vastauksista kuitenkin löytyi. Varissuolaiset oleilevat eniten Varissuon alueella, mutta jonkin verran myös Littoisissa. Osa Varissuon vastaajista saattoi toki asua Littoisissa ja vain käydä koulua Varissuolla. Varissuon nuorisotalolla olleet nuoret kertoivat Varissuolla viettävänsä aikaa erityisesti Pelttarin kentällä. Littoislaiset vastasivat oleilevansa eniten kotona ja kavereiden luona. Nuorisotalolla olleet pojat mainitsivat myös Kotimäen koulun kentän hengailupaikaksi. Jonkin verran nuoret sanoivat oleilevansa myös kaupungilla.

8.6 Nuorten kulkutavat kouluun ja harrastuksiin

Kyselyssä selvitettiin, miten nuoret kulkevat kouluun ja harrastuksiin tai muihin vapaa-ajanviettopaikkoihin. Kulkumuotoja haluttiin selvittää, koska ajateltiin nuorten kulkumahdollisuuksilla olevan vaikutusta heidän joka päiväisen elinympäristön laajuuteen ja sitä kautta myös alueiden väliseen vuorovaikutukseen. Vastauksissa on alueittain selviä eroja johtuen alueiden erilaisuudesta (Kuviot 8 ja 9). Varissuolta on hyvät bussiyhteydet Turkuun ja siksi bussi onkin Turun normaalikoulun vastaajien suosituin kulkumuoto vapaa-ajalla (Kuvio 8).

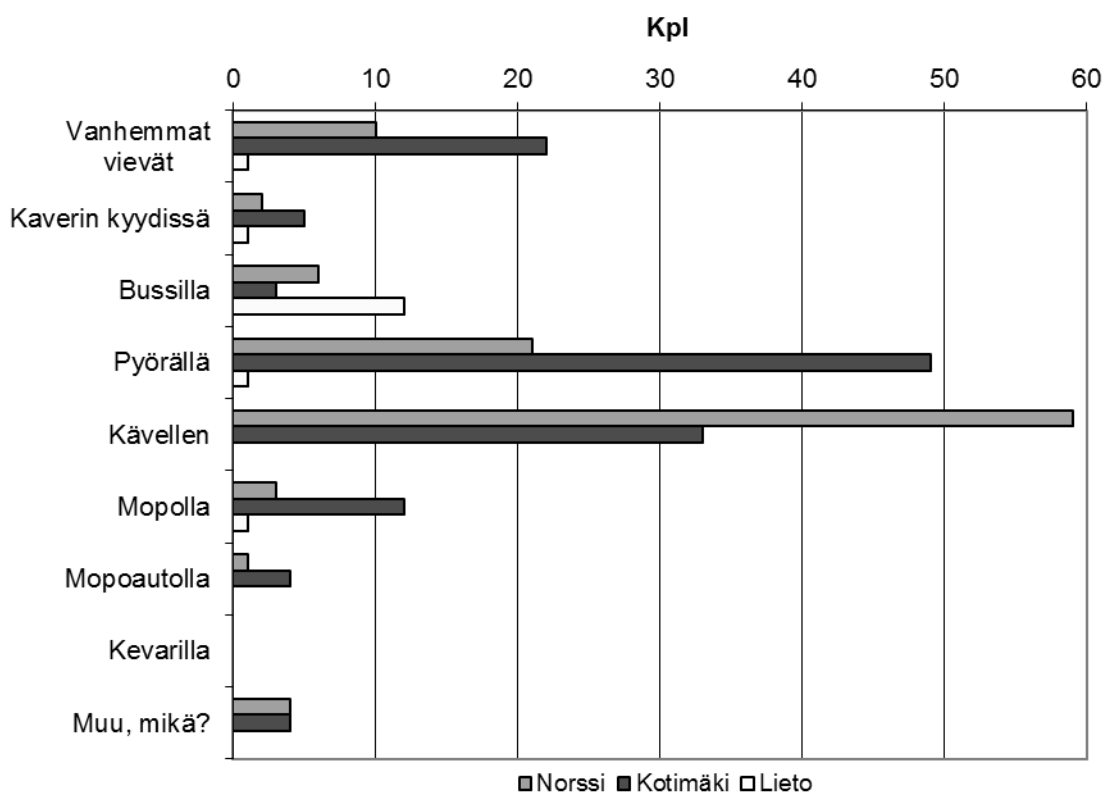

Kuvio 8. Nuorten kulkutavat vapaa-ajanviettopaikkoihin ja harrastuksiin.

Littoisissa bussia ei käytetä läheskään yhtä paljon. Siellä pitkillä matkoilla kuljetaan enemmän vanhempien kyydillä. Tämä johtuu varmasti suurelta osin Littoisten huonommista bussiyhteyksistä, mutta myös erot alueiden varakkuudessa saattavat vaikuttaa asiaan.

Suosituin vapaa-ajanmatkojen kulkuväline Kaarinan Littoisissa on kuitenkin pyörä. Liedon puoleisessa Littoisissa taas vanhempien kyyti on vapaa-ajan matkoilla yleisempi kulkumuoto kuin pyöräily. Tämä kertoo ehkä siitä, että Liedon Littoisista on pidemmät matkat harrastuksiin kuin Kaarinan Littoisista. Tässä on toki muistettava Liedon Littoisten pieni vastaajamäärä. Varissuolla kävely on suosituin kulkuvaihtoehto kuin pyöräily, mikä johtuu ehkä siitä, että tiiviillä alueella on helppo liikkua kävellen ja välimatkat ovat lyhyitä.

Varissuolla myös kouluun kuljetaan suurimmaksi osaksi kävellen, kun taas Kotimäen koulun vastaajat suosivat enemmän pyörää (Kuvio 9). Erilaiset välimatkat selittävät eron. Varissuolaisten keskimääräinen koulumatka on alle kilometrin, kun taas Kotimäessä koulua käyvien nuorten koulumatka on noin 2,5 km. Muista poikkeavasti Liedossa yleisin kulkumuoto kouluun on bussi. Tämä johtuu pitkästä välimatkasta Littoisista Liedon keskuskouluun.

Kuvio 9. Nuorten kulkutavat kouluun.

Nuorisotalojen vastaajat erosivat koulujen vastaajista hieman. Erityisesti Kotimäen nuorisotilalla olleet nuoret mainitsivat auton yleisimmäksi kulkuvälineeksi vapaa-ajalla ja osa myös koulumatkoilla. Eron koulujen vastaajiin selittää nuorisotalojen vastaajien korkeampi ikä. Nuoret tai heidän kaverinsa ovat jo täysi-ikäisiä ja voivat ajaa autolla.

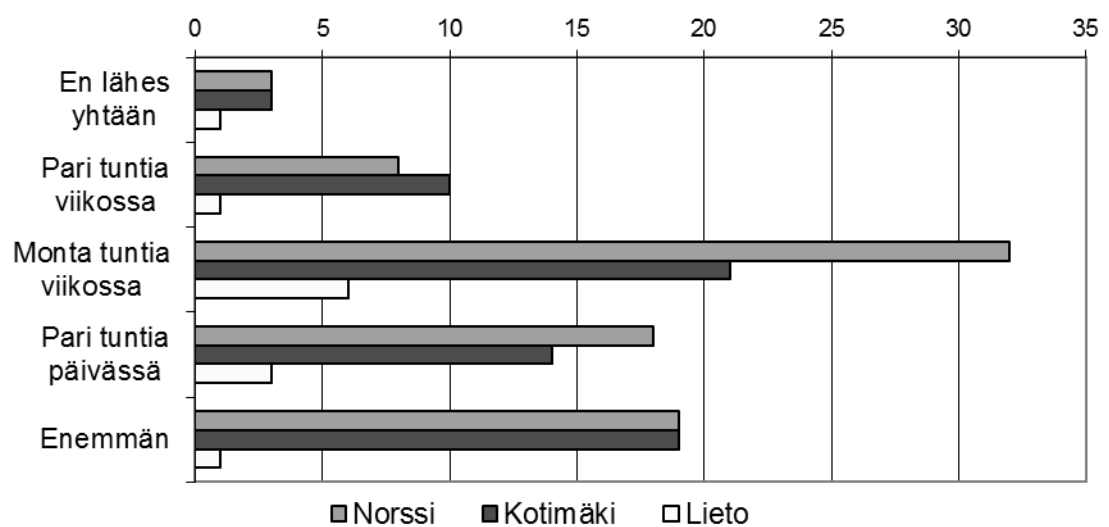
Vapaa-ajan kulkuvälineenä mopo tai mopoauto oli yhtä suosittu Kotimäen koulun kuin Turun normaalikoulunkin vastaajien keskuudessa. Koulumatkoissa mopo oli kuitenkin Kotimäessä paljon suositumpi kuin Norssissa. Eron selittää jälleen välimatka. Varissuolla kouluun ei kannata kulkea mopolla, koska kävellen ehtii yhtä nopeasti perille.

Nuorisotaloilla nuorilta kysyttiin myös, onko jotain, mikä estää tai rajoittaa heidän liikkumistaan vapaa-ajalla. Nuoret eivät kuitenkaan osanneet mainita lähes mitään syitä, joten kysymystä muotoiltiin uudelleen kouluilla tehtävää kyselyä varten ja siitä tehtiin monivalintatehtävä. Annetuista syistä nuoren liikkumista eniten esti rahan puute kummallakin alueella. Varissuolla toiseksi tärkeimmäksi esteeksi muodostui se, että bussilla ei pääse, jonka jälkeen tulevat syyt olivat, että vanhemmat eivät päästä tai eivät vie. Littoisissa vanhemmat eivät päästä nousi äsken mainituista esteistä ensimmäiseksi, muuten suurimmat esteet olivat Littoisissa samat kuin Varissuolla. Suurin osa nuorista oli kuitenkin sitä mieltä, että mikään ei estä heidän liikkumistaan. Tämän kysymyksen pohjalta voidaan päätellä, että tämän tyyppiset esteet alueiden väliselle vuorovaikutukselle eivät ole merkittäviä.

8.7 Vapaa-aika kodin ulkopuolella

Nuorilta kysyttiin muutama kysymys heidän kodin ulkopuolella viettämäänsä vapaa-aikaan liittyen. Nämä olivat: Paljonko he viettävät vapaa-aikaa kodin ulkopuolella, käyvätkö he nuorisotalolla ja onko heillä kotiintuloaikaa? Ensimmäisessä kysymyksessä vastaus annettiin vaihtoehtojen, en lähes yhtään ja enemmän kuin pari tuntia päivässä, välillä. Asteikko on enemmän suhteellinen kuin absoluuttinen, joten se ei anna kovin tarkkaa kuvaa nuorten

kodin ulkopuolella viettämästä ajasta (Kuvio 10). Kuvio antaa kuitenkin mahdollisuuden vertailla nuorten antamia vastauksia keskenään. Varissuolla vastauksissa korostuu keskimmainen vaihtoehto eli monta tuntia viikossa. Myös Littoisissa keskimmainen vaihtoehto oli suosittu, mutta ei kuitenkaan yhtä selvästi kuin Varissuolla. Kokonaisuudessaan painotus on keskimmaisen vaihtoehdon yläpuolella (Kuviossa alapuoli) eli suurin osa nuorista arvioi viettävänsä melko paljon aikaa kodin ulkopuolella.

Kuvio 10. Nuorten kodin ulkopuolella viettämä vapaa-aika.

Nuorilta kysyttiin myös, onko heillä kotiintuloaika. Varissuolla noin puolella vastaajista on kotiintuloaika, Kotimäessä yli 2/3 ilmoittaa, että heillä on kotiintuloaika, myös Liedon Littoisissa suhde jotakuinkin sama kuin Kotimäen koulussa. Varissuolla nuorten kotiintuloaika on arkinen puoli yhdeksän tienoilla ja viikonloppuisin keskimäärin puoli kymmeneltä. Littoisissa kotiintuloaika on arkinen noin yhdeksältä ja viikonloppuisin puoli yhdentoista aikaan. Nämä ovat kuitenkin keskiarvoja ja kotiintuloajat vaihtelivat kuudesta illalla kahteen asti yöllä. Kotimäen nuorisotyöntekijä piti tärkeänä, että nuorilla olisi tarkat kotiintuloajat.

Lähes kaikilla Varissuon nuorisotalolla olleilla nuorilla oli kotiintuloaika. Kotiintuloaika vaihteli vanhemmilla vastaajilla kahdeksasta kahteentoista, nuoremmilla jo aikaisemmin. Kotimäen nuorisotalolla vain kahdella nuorimmalla

vastaajalla oli kotiintuloaika. Tulokset poikkeavat huomattavasti koulujen tuloksista, koska siellä erot ovat juuri toisin päin alueittain. Eroon vaikuttaa ainakin se, että Kotimäen nuorisotilan vastaajat olivat keskimääräisesti Varissuon vastaajia vanhempia. Kotiintuloajan poisjättämisen ikä tuntuu näiden tulosten mukaan olevan 16 ja 17 vuoden ikäisenä.

Kolmas kodin ulkopuolella vietettävään vapaa-aikaan liittyvä kysymys oli käytkö nuorisotalolla? Norssin vastaajista alle kolmasosa kävi nuorisotalolla ja Kotimäen vastaajista vielä huomattavasti harvempi. Liedon Littoisten vastaajista nuorisotalolla kävi myös kolmasosa vastaajista. Molemmilla alueilla on viihtyisät nuorisotilat ja kävijöitä nuorisotaloille toivotaan enemmän.

Suhtautuminen lähimetsään

Nuorilta kysyttiin, käyvätkö he lähimetsässä ja mitä he tekevät siellä. Nuorilta, jotka vastasivat kielteisesti kysymykseen, kysyttiin miksi he eivät käy metsässä. Tavoitteena oli saada tietoa nuorten suhtautumisesta lähivirkistysalueisiin ja luontoon. Nuorten suhtautuminen luontoon vaihteli suuresti. Osa koki täysin normaaliksi käydä metsässä, kun taas osa ei nähnyt siinä järkeä. Littoisissa hieman suurempi osa nuorista sanoi käyvänsä metsässä, mutta erot alueittain eivät olleet suuret. Metsässä käytiin lenkkeilemässä, keräämässä marjoja ja rauhoittumassa ynnä muuta.

”Joo ajan pyöräl ja oikasen kaverin luo siit mettäst” (Varissuo)

”Olen rauhassa ja rentoudun” (Kotimäki)

”ammun raketteja” (Lieto)

”en näe mitään syytä käydä.” (Varissuo)

”No eipä ole hinkua juosta jossain metsässä” (Kotimäki)

”Mitä nyt metsässä tekee” (Lieto)

8.8 Turvallisuus

Nuorten asuinalueillaan tuntuma turvallisuus koettiin viihtymisen kannalta tärkeänä tekijänä joten, nuorilta kysyttiin muutama turvallisuuden kokemiseen liittyvä kysymys. Nämä olivat: Onko Varissuolla, Littoisissa tai muualla, missä vietät vapaa-aikaasi paikkoja, jotka koet vaarallisiksi tai pelottaviksi? Mikä näissä paikoissa pelottaa? Oletko kokenut uhkaavia tai pelottavia tilanteita? Missä? Millaisia? ja Miten turvallisuutta voitaisiin sinun mielestäsi parantaa? Kysymys paljasti selkeästi myös nuorten asenteita alueita kohtaan.

Varissuolla lähes puolet vastaajista koki, ettei alueella ole mitään pelottavaa. Muutamit Varissuon vastaajat kokivat jotkin paikat pelottaviksi öisin, mutta myöhään liikkumista pyrittiin välttämään. Yöllä pelottaviksi koettiin erityisesti metsät ja alueet, joilla liikkuu juopuneita ihmisiä. Littoislaisista lähes puolet koki Varissuon pelottavana. Varissuolla pelättiin lähinnä ulkomaalaisia, juoppoja ja mopojengejä. Asenne maahanmuuttajia kohtaan oli todella epäluuloinen ja usein jopa rasistinen. Harva nuorista kertoi kuitenkaan kokeneensa uhkaavia tilanteita. Varissuolla jotkut nuorista olivat kokeneet pelottavaksi tilanteen, jossa joku oli lähtenyt seuraamaan heitä. Littoislaisten pelottavat kokemukset liittyivät lähes kaikki Varissuohon. Jotkut olivat kokeneet uhkailua Varissuolla ja eräs nuori kertoi, että varissuolaiset olivat tulleet Littoisiin lyömään erästä hänen tuttavaansa. Jotkut nuorista kertoivat myös olleensa uhkaavassa tilanteessa, kun lähellä oli ollut tappelu.

Nuoret ehdottivat turvallisuuden parantamiseksi lisää poliiseja, vartijoita, valvontakameroita ja valoja. Näiden lisäksi monet littoislaiset ehdottivat maahanmuuttajien karkottamista maasta, Varissuon poistamista tai jopa suurta muuria Littoisten ympärille. Vastaukset kertoivat taas selvästi littoislaisten asenteesta Varissuota ja ulkomaalaisia kohtaan. Suuri osa nuorista oli kuitenkin sitä mieltä, ettei turvallisuutta tarvitse parantaa mitenkään, koska alue on jo turvallinen.

Varissuon nuorisotalon vastaukset erosivat jonkin verran kouluille tehdyn kyselyn vastauksista. Moni varissuolainen vastasi, ettei koe mitään paikkoja

pelottavaksi, mutta muutamat olivat sitä mieltä, että koko Varissuo on pelottava. Nuoret vastasivat pelottavuuden syyksi lähinnä juopot, mutta myös ulkomaalaiset, mikä on sinänsä mielenkiintoista, koska lähes kaikki vastaajat Varissuon nuoritalolla olivat itse maahanmuuttotaustaisia. Turvallisuuden parantamiseksi ehdotettiin poliisien määrän lisäämistä, järjen käyttöä ja oikeaa kotiintuloaika. Yksi vastaaja ehdotti turvallisuuden parantamiseksi ulkomaalaisten määrän vähentämistä, että muut uskaltaisivat tulla Varissuolle. Vastauksista huomaa, miten suomalaisten asenteet heijastuvat myös maahanmuuttajanuoriin.

Littoislaisten pelot kohdistuivat samoihin asioihin kuin kouluille tehdystä kyselystä ilmeni. Varissuo koettiin pelottavana ja syitä tähän olivat juopot, narkkarit ja maahanmuuttajat. Vain yksi vastaajista kertoi kuitenkin joutuneensa pelottavaan tilanteeseen. Asenteet Varissuota kohtaan tulivat muualta kuin omista kokemuksista. Moni vastaajista koki myös, ettei alueella ole mitään pelottavaa.

8.9 Nuoret ja palvelut

8.9.1 Tyytyväisyys palveluihin

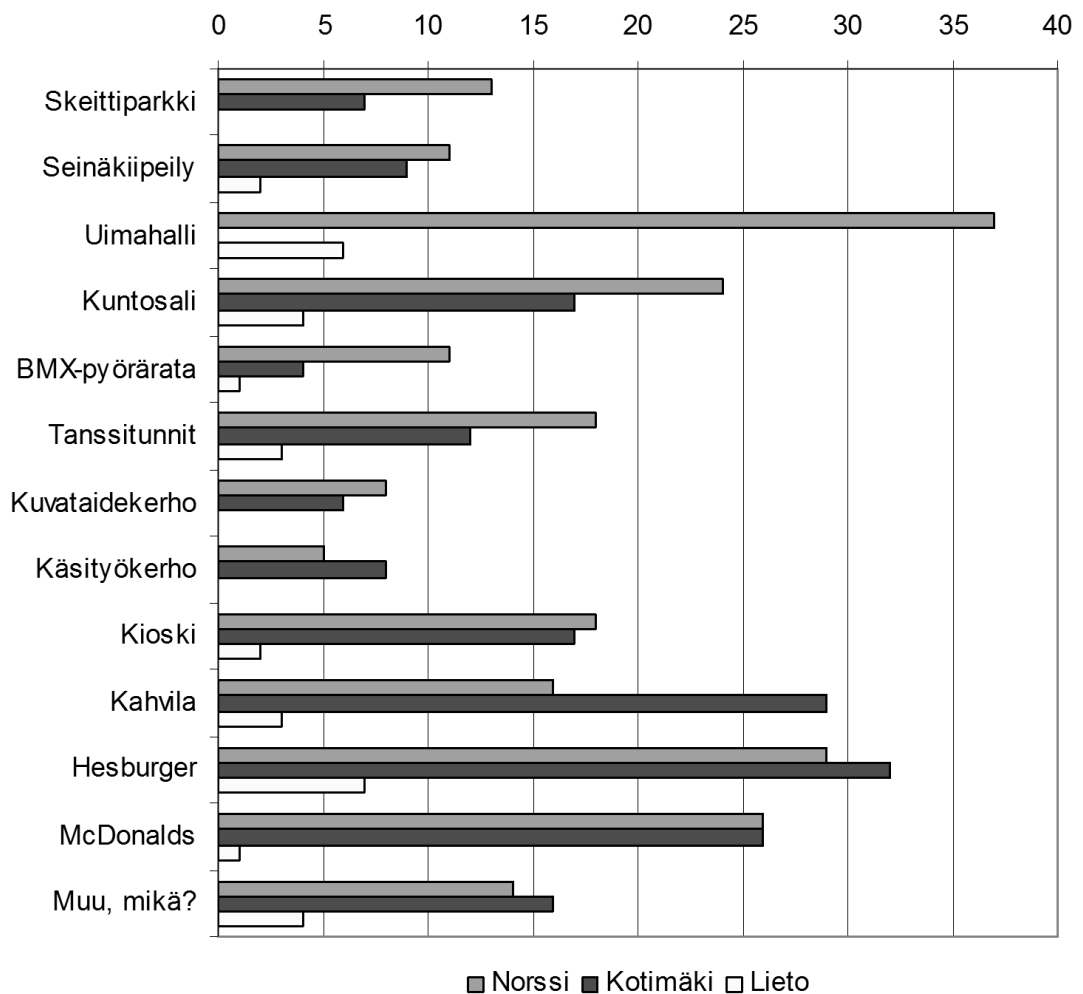
Kyselyssä nuoret saivat arvioida alueen vapaa-ajanpalveluiden riittävyttä asteikolla yhdestä viiteen. Asteikko toimi niin, että arvo yksi tarkoitti, että alueella ei ole tarpeeksi palveluita ja arvo viisi, että palveluita on riittävästi. Varissuo sai keskiarvoksi 3,4 ja Littoinen 2,7. Arvattavaa oli, että Varissuon saisi paremman arvon, koska siellä palveluita on huomattavasti enemmän kuin Littoisissa. Eron alueiden välillä olisi voinut olettaa olevan suurempikin. Asteikkokysymys ei ehkä nuorten kohdalla ollut paras mahdollinen, koska kaikki eivät tuntuneet ymmärtävän sitä ja muutoinkin tällaisiin kysymyksiin pyritään vastaamaan keskimmäistä arvoa suosien. Myös vapaa-ajan palveluiden käsitettä olisi varmasti ollut hyvä avata nuorille hieman.

Nuorisotaloilla tehdyistä haastatteluista sai kuitenkin selvemmän kuvan nuorten tyytyväisyydestä palveluihin. Littoisissa nuorille ei ole paljonkaan vapaa-ajanpalveluita tarjolla, mutta nuoret viettävät silti mielellään aikaa Littoisissa. Varissuolla palveluita olisi taas enemmän, mutta Varissuon huonon maineen vuoksi nuoret muualta eivät tule Varissuolle mielellään. Tässä on selvästi nähtävissä mahdollisuuksia vuorovaikutuksen parantamiselle alueiden kesken, mutta se vaatisi muutosta nuorten asenteissa Varissuota kohtaan.

8.9.2 Nuorten toiveita vapaa-ajan palveluista alueella

Tässä kysymyksessä nuoret saivat valita annetuista vaihtoehtoista kolme vapaa-aikaan liittyvää palvelua tai tekemistä, mitä he toivoisivat alueella olevan. Kysymyksessä oli valmiiksi annettuja vastausvaihtoehtoja, että nuoret ymmärtäisivät paremmin, mitä kysymyksellä haettiin. Mukana oli kuitenkin myös muu-vaihtoehto, että nuoret voisivat esittää toiveitaan myös annettujen vaihtoehtojen ulkopuolelta.

Niin kouluilla kuin nuorisotaloillakin pikaruokalat olivat suosittuja vaihtoehtoja. Nuoret selvästi pitävät pikaruokaloita tärkeinä vapaa-ajanviettopaikkoina. Hesburger sai kaikilla alueilla McDonald´sia enemmän kannatusta ja Varissuolle on ilmeisesti tulossakin Hesburger. Kouluilla nousi kuitenkin joitain toiveita Hesburgerin ja McDonalds´sin yli (Kuvio 11).

Kuvio 11. Nuorten toiveita vapaa-ajan palveluista.

Varissuolla suosituin toive oli uimahalli. Kotimäen koululaisten tekemästä kyselystä uimahalli-vaihtoehto oli valitettavasti jäänyt pois ja siksi uimahallia ei ole toivottu ollenkaan. Nuorisotaloilta saatujen tulosten perusteella uimahalli olisi ollut Littoisissakin suosittu vastausvaihtoehto, mutta ei kuitenkaan niin merkittävä kuin Varissuolla. Varissuolla tärkeäksi toiveeksi nousi myös kuntosali. Lisäksi paljon toivottiin myös kioskia ja tanssitunteja. Näiden toiveiden perusteella Varissuon nuorten keskuudessa tarvetta tuntuisi olevan jonkinlaiselle liikuntakeskukselle, jossa olisi uimahalli, kuntosali ja mahdollisuus pitää tanssitunteja ynnä muuta liikuntaa.

Littoisissa kahvila nousi tärkeäksi toiveeksi. Myös kuntosali ja kioski saivat Littoisissa paljon kannatusta. Liedon puolella tärkeimmät toiveet olivat

Hesburger ja uimahalli sekä kuntosali. Jos Varissuolle tulisi liikuntakeskus, myös littoislaisilla olisi melko lyhyt matka sen tarjoaminen palveluiden luo. Myös hyvät bussiyhteydet auttaisivat asiaa. Kotimäen nuorisotilalla toivottiinkin nopeampia bussiyhteyksiä ja parempia bussireittejä.

Varissuolla muita toiveita olivat jo nuorisotalollakin esiin tulleiden ministadiumin ja nurmikentän lisäksi parkour-puisto, frisbeegolf-rata, ratsastustalli ja laulutunnit. Varissuolla on kesäaikaan ollut ministadium, mutta sen myöhäisestä käytöstä johtuneen melun takia stadium jouduttiin poistamaan. Kotimäessä toivottiin jäähallia, isoa nuorisotilaa, maauimalaa, urheilukenttää ja nurmea missä oleskella. Myös Varissuon nuorisotalolla korostettiin nuorten oleskelupaikkojen tärkeyttä. Lisäksi toivottiin grilliä tai kebab-pizzeriaa, nimenomaan Ege1stä. Liedon Littoisissa muita toiveita olivat nuorisotila, biljardihalli ja hevostalli. Nuorisotilan toivominen Littoisiin oli melko yllättävää, koska Kotimäen koululla on hieno uusi nuorisotila, johon mahtuisi enemmän nuoria kuin siellä nyt käy. Kotimäen nuorisotyöntekijän mukaan nuoret eivät ehkä halua tulla nuorisotilalle, koska se on samassa rakennuksessa kuin koulu.

8.10 Koulutoiveet

Alueiden houkuttelevuudesta kertoo osaksi myös se, mihin kouluun nuoret haluavat yläasteen jälkeen lähteä. Moni varissuolaisista haluaa jatkaa kouluun Turun normaalikoulun lukiossa. Myös Kaarinan littoislaisista Turun normaalikoulun lukio oli houkutteleva vaihtoehto. Toinen selvästi haluttu vaihtoehto Kaarinan littoislaisten keskuudessa oli Kaarinan lukio. Myös Aurajoen lukio oli houkutteleva, lähinnä urheilulinjan vuoksi. Liedossa taas Turun normaalikoulun lukio ja Liedon lukio olivat suosituimmat vaihtoehdot. Tässä on kuitenkin huomioitava vastaajien pieni määrä. Turun ammatti-instituutti oli myös varteenotettava vaihtoehto, mutta se ei kerro niinkään alueiden houkuttelevuudesta, koska se on melko selkeä vaihtoehto ammattikouluun haluaville.

8.11 Nuoret vastaajat aikuisväestön palvelukyselyssä

Matleena Lindeqvistin aikuisväestölle tekemässä palvelukyselyssä oli 23 ennen vuotta 1988 syntynyttä vastaajaa. Se on 3,8 % kaikista kyselyyn vastanneista. Vastaajista 14 oli naisia ja 9 miehiä. Innokkaimpia vastaamaan olivat turkulaiset (14 kpl). Kaarinasta kotoisin oli 6 ja Liedosta 2 vastaajaa. Vastaajista 6 puhui äidinkielenään muuta kuin suomea. Näissä vastauksissa painottuu turkulaisen äidinkielenään muuta kuin suomea puhuvan naisen näkökulma.

Aikuisväestön palvelukyselyn nuorten vastaajien vastauksissa esiintyivät samat asiat, kuin nuorisotaloilla ja yläasteille tehdyssä kyselyssä tuli esiin. Varissuolle toivottiin uimahallia sekä kuntosalia ja Littoisiin viihtyisää kahvilaa nuorille sekä parempia bussiyhteyksiä. Lisäksi toivottiin erikoisliikkeitä muun muassa vaate- ja kenkäkauppaa sekä apteekkia. Aikuisväestölle tehdyn kyselyn kysymykset erosivat kuitenkin tämän tutkimuksen kysymyksistä niin paljon, että niitä ei suurelta osin pysty vertailemaan.

9 YHTEENVETO

Tässä tutkimuksessa oli tarkoitus selvittää, miten vuorovaikutusta Varissuo-Littoinen alueella voitaisiin parantaa erityisesti nuorten kohdalla. Tavoitteena oli myös selvittää nuorten tyytyväisyyttä nykyisiin palveluihin sekä toiveita vapaa-ajan palveluihin liittyen. Lisäksi haluttiin tietää vaikuttavatko kuntarajat nuorten vapaa-ajanpalveluiden käyttöön kohdealueella. Nuorten äänen kuuleminen koettiin tärkeänä, koska nuoria haluttiin kannustaa osallistumaan aluesuunnitteluun ja lisätä nuorten uskoa siihen, että he voivat vaikuttaa alueensa asioihin. Tämän tutkimuksen tuloksia tullaan käyttämään aluesuunnittelun pohjana. Tässä kappaleessa on pyritty vastaamaan aiemmin määriteltyihin tutkimusongelmiin sekä pohtimaan tutkimuksen luotettavuutta.

9.1 Elämänlaatu

Ensimmäinen tutkimusongelma oli selvittää nuorten tyytyväisyyttä nykyisiin palveluihin ja nuorten toiveita heille suuntautuviin vapaa-ajan palveluihin liittyen. Ajatuksena oli, että nuorille suuntautuvia palveluita parantamalla nuorten elämänlaatu paranisi. Tyytyväisyyden kokeminen on tietenkin hyvin henkilökohtainen asia ja jotkut ovat tyytyväisiä vähempään kuin toiset. Palveluja parantamalla tyytyväisyyden voidaan kuitenkin ajatella lisääntyvän.

Nykyisiin vapaa-ajan palveluihin oltiin kyselyn mukaan kohtalaisen tyytyväisiä. Varissuolla palveluihin oltiin tyytyväisempiä kuin Littoisissa. Nuoria ei kuitenkaan pyydetty perustelemaan vastauksiaan, joten syitä tyytyväisyyteen on sen vuoksi vaikea arvioida. Toiveista vapaa-ajan palveluiden suhteen suosituimmiksi annetuista vaihtoehdoista nousivat pikaravintolat. Tuloksista huomasi, että kuluttaminen on tärkeä osa nuorten identiteettiä ja mahdollisuudet kuluttamiseen tärkeitä viihtyvyystekijöitä. Kuitenkin myös liikuntapaikat kuten uimahalli, olivat korkealla nuorten toiveissa.

Alueiden välisen vuorovaikutuksen parantaminen lisäisi nuorten vapaa-ajan palvelutarjontaa, kun nuoret voisivat käyttää enemmän myös viereisen asuinalueen palveluita. Erityisesti negatiivisen asenteen muuttaminen Varissuota kohtaan positiivisemmaksi vaikuttaisi varmasti asiaan.

Myös omalla asuinalueella viihtyminen vaikuttaa vahvasti elämänlaatuun. Viihtyisä elinympäristö parantaa elämänlaatua. Tärkeimpiä nuorten viihtyvyystekijöitä asuinalueella olivat kaverit. Jos omalta asuinalueelta ei löydy kavereita, ei nuori todennäköisesti viihdy asuinalueellaan. Toinen viihtyvyyteen liittyvä tekijä oli rauhallisuus. Nuoret kaipaavat rauhaa asuinalueellaan. Alueen levottomuus heikentää viihtyvyyttä. Nuoret pitivät tärkeänä myös sitä, että asuinalueelta löytyy virikkeitä eli nuorille riittää vapaa-ajalla tekemistä asuinalueella. Lisäksi liikenneyhteydet vaikuttavat viihtyvyyden kokemiseen erityisesti Liedon Littoisissa, josta bussiyhteydet lähialueille ovat huonot.

Myös asumisaika alueella vaikuttaa nuorten kiintymiseen asuinalueeseensa. Varissuolaiset ovat asuneet alueella vähemmän aikaa kuin littoislaiset. Mitä pidempään nuori on asunut alueella, sitä todennäköisemmin hän tuntee alueen omakseen. Pidempään alueella asuneilla nuorilla voidaan ajatella olevan myös vahvempi kotiseutuidentiteetti.

Nuorten osallistamisella asuinalueeseen kiintymistä voidaan vahvistaa. Silloin nuoret eivät ole vain asukkaita vaan myös oman asuinalueensa kehittäjiä. Ottamalla nuoret mukaan elinympäristön suunnitteluun taataan paras yhteensopivuus elinympäristön ja sen käyttäjien välillä. Nuoret ovat halukkaita vaikuttamaan oman elinympäristönsä suunnitteluun, jos he kokevat, että heillä on aito vaikuttamisen mahdollisuus. Palvelut ovat tärkeitä alueiden vetovoimatekijöitä ja myös nuorten palveluihin on hyvä kiinnittää huomiota nuorten sitouttamiseksi omaan asuinalueeseensa. Nuoriin panostaminen on tärkeää, koska nuoret ovat tulevaisuuden aikuisia.

9.2 Vuorovaikutus

Toinen tutkimusongelma oli selvittää, vaikuttavatko kuntarajat nuorten vapaa-ajan palveluiden käyttöön ja miten nuorten kuntarajoja ylittävää vuorovaikutusta voidaan lisätä kohdealueella. Tulosten pohjalta voidaan sanoa, että kuntarajoja enemmän vuorovaikutuksen esteenä ovat nuorten asenteet. Littoislaiset nuoret olivat todella ennakkoluuloisia Varissuota kohtaan, eivätkä halua viettää aikaa Varissuolla. Littoislaisten nuorten ennakkoluulot Varissuota kohtaan eivät kohdistuneet vain alueeseen vaan myös sen asukkaisiin. Erityisesti maahanmuuttajia kohtaan oltiin ennakkoluuloisia. Varissuon palveluita littoislaiset eivät käyttäneet paljon, koska kokivat Varissuon epämiellyttävänä. Toki kaikki nuoret eivät jakaneet samaa ajatustapaa.

Kuntarajan voidaan kuitenkin katsoa vaikuttavan Kaarinan ja Liedon Littoisissa hieman ainakin kouluun pääsyyn. Vapaa-ajan palveluiden kannalta kuntarajaraja ei ole niinkään merkittävä. Kaarinan puolella sijaitsevalla nuorisotalolla käy myös Liedon puolella asuvia nuoria. Kulkuyhteyksiä parantamalla nuorten mahdollisuuksia harrastaa ja viettää vapaa-aikaa kuntarajoista riippumatta voitaisiin parantaa edelleen. Yleisesti voidaan todeta, että nuorten harrastaminen on melko paikallista. Helpointa nuorille on harrastaa ja viettää vapaa-aikaa omalla asuinalueellaan tai sen lähistöllä. Projektin tuloksena alueen vapaa-ajan palveluista on tehty Varissuo-Littoisten elämyksellinen palvelu- ja liikkumiskartta.

Kaverit ovat erittäin tärkeitä vuorovaikutuksen luomisessa. Nuorten kaverit olivat enimmäkseen heidän omalta asuinalueeltaan ja enemmän kuin kuntarajat, nuorten kavereiden sijoittumiseen vaikuttaa koulu. Liedon Littoisissa vaikutus on se, että kaverit ovat Liedon alueelta, koska nuoret käyvät koulua Liedon keskustassa. Kaarinan Littoisissa nuorten kaverit ovat taas lähinnä Kaarinan Littoisten alueelta, mutta muuten kavereita on yhtä paljon Turusta ja Liedon Littoisista kuin muualta Kaarinastakin. Kun mennään koulunkäyntialueiden ulkopuolelle, ei kuntarajoilla näytä olevan suurta merkitystä kavereiden sijoittumiseen.

Alueiden välisen vuorovaikutuksen luomisessa harrastuksista saatujen kavereiden merkitys on tärkeämpi kuin koulukavereiden. Jos nuoret harrastavat laajalla alueella kuntarajoista riippumatta, voivat he saada kavereita myös viereisiltä asuinalueilta ja näin lisätä alueiden välillä tapahtuvaa vuorovaikutusta.

Kummallakin alueella oli havaittavissa vahva alueidentiteetti. Se nousi esiin erityisesti kysymyksissä tyytyväisyydestä asuinalueeseen. Erityisesti asuinalueeseensa tyytyväisten nuorten alueidentiteetti vaikutti vahvalta: ”Tämä on minun alueeni, en tiedä mitään parempaa”. Toisaalta vahva alueidentiteetti on hyvä asia, mutta se voi toimia myös esteenä kahden eri alueen välisessä vuorovaikutuksessa. Jos nuori on leimautunut alueeseensa hyvin vahvasti, ei hän välttämättä halua vuorovaikutusta syntyvän muiden alueiden kanssa.

Kaupunkisuunnittelun keinoin voidaan luoda yhteisöllisyyttä mahdollistavia paikkoja, mutta pelkästään näiden paikkojen olemassaolo ei takaa yhteisöllisyyden syntymistä, joskin edesauttaa sitä. Nuorten pitäisi itse haluta yhteisöllisyyttä, jolloin tätä kehitystä voidaan suunnittelun avulla edesauttaa. Vuorovaikutus lähtee nuorista itsestään, eikä sitä voida vain luoda alueelle, jos nuoret eivät sitä itse halua. Nuorille tulisi perustella, miksi vuorovaikutus on niin tärkeää ja pyrkiä motivoimaan heitä sen luomiseen.

9.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta on aina hyvä arvioida. Yleisesti tutkimuksen luotettavuutta on arvioitu reliabiliteetilla ja validiteetilla. Reliabiliteetilla mitataan tutkimuksen toistettavuutta eli sitä, antaako samoin toistettu tutkimus samanlaiset tulokset eri tutkimuskerroilla. Validiteetilla taas tarkoitetaan, mittaako tutkimus sitä, mitä sen on tarkoitus mitata. Tässä on olennaista muun muassa se, ovatko tutkittavat ymmärtäneet tutkijan kysymykset niin kuin tutkija on ne tarkoittanut. Usean eri tutkimusmenetelmän käyttö eli triangulaatio lisää tutkimuksen validiteettia (Hirsjärvi ym. 2007, 226–228).

Tässä tutkimuksessa käytettiin kolmea eri menetelmää tutkimuksen toteuttamiseen, joten triangulaation voidaan ajatella lisänneen tutkimuksen luotettavuutta. Validiteettia pyrittiin parantamaan myös tuomalla tutkimuskysymykset ja niiden vastaukset tekstissä selkeästi esille. Validiteetin kannalta olisi kuitenkin ollut tärkeää tietää, miten nuoret tutkimuskysymykset ymmärsivät. Miten he esimerkiksi määrittelivät vapaa-ajanpalvelut vastauksissaan. Lisäksi monivalintatehtävissä annetut vaihtoehdot ovat saattaneet ohjata nuorten vastauksia tiettyyn suuntaan. Tämä vaikuttaa myös tutkimuksen toistettavuuteen. Teoriaan olisi ollut hyvä tutustua paremmin ennen kyselyn toteuttamista ja luoda kysely tutkimuskysymysten pohjalta.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa reliabiliteetin ja validiteetin käsitteitä ei välttämättä ole mielekästä käyttää, koska ihmisen käyttäytymiseen liittyvät kuvaukset ovat aina ainutlaatuisia (Hirsjärvi ym. 2007, 227). Tässäkin tutkimuksessa on toivottavaa, että tulokset olisivat jonkin ajan päästä muuttuneet, kun alueiden välinen vuorovaikutus olisi lisääntynyt.

Muita tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa tutkimuksen toteutukseen liittyvät olosuhteet sekä vastaajien ja tutkijan ennakoasenteet tutkimuksessa käsiteltäviä asioita kohtaan. Tutkijan on hyvä esitellä aihe vastaajille niin, että he ymmärtävät tutkimuksen tavoitteen. Tämän tutkimuksen kohdalla vastaajia olisi paremmin voinut tutustuttaa käsiteltävään aiheeseen ja esitellä heille, miten he voivat vastaamalla vaikuttaa aluesuunnittelun suuntaan. Kokemuksen myötä tutkija osaa ottaa paremmin tällaiset asiat huomioon.

Tutkimuksen kannalta tärkeää on myös monipuolinen ja perusjoukkoa hyvin kuvaava otos. Otoksen tulisi olla niin suuri, että sen kasvattaminen ei enää tuo uutta tietoa tutkimusongelmaan. Tätä kutsutaan aineiston kylläntymiseksi eli saturaatioksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Tässä tutkimuksessa nämä aineiston kannalta tärkeät tekijät täytyivät melko hyvin. Yleisesti voidaan sanoa, että tutkimuksen toteuttamiseen on hyvä varata riittävästi aikaa ja suunnitella toteutus hyvin. Kokemuksen kautta tutkimuksen luotettavuus tulee varmasti paranemaan.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Suomen aluekehittämisvisio 2020 näkee Suomen tarjoavan asukkailleen viihtyisän ja laadukkaan elinympäristön, jossa ihmisten osallistumismahdollisuuksia on parannettu ja maahanmuuttajat ovat integroituneet yhteiskuntaan luoden Suomesta monikulttuurisen menestyvän maan. Verkostoitumalla Suomi on etulyöntiasemassa kansainvälisessä kilpailussa. Eri alueet toimivat yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Aluekehittämistäistavoitteet taas asettavat alueiden kilpailukyyn ja elinvoimaisuuden vahvistamisen, väestön hyvinvoinnin edistämisen ja hyvän elinympäristön sekä kestävä aluerakenteen turvaamisen tämän hallituskauden tärkeimmiksi alueidekehittämistäistavoitteiksi. Niin aluekehittämisvision kuin aluekehittämistäistavoitteidenkin saavuttamiseksi yhteistyötä ja vuorovaikutusta alueiden välillä on lisättävä. Alueiden kehittämistäistavoitteissa korostettiin myös kunta- ja hallintorajat ylittävää suunnittelua. New Bridges -hankkeessa tämä toteutui Turun kaupungin ja Varsinais-Suomen liiton sekä muiden Itämeren kaupunkiseutujen välisenä yhteistyönä.

Alueiden kehittämisessä kaikki ikäryhmät on otettava huomioon. Siksi vuorovaikutuksen lisäämistä haluttiin tutkia myös nuorten kohdalla. Suomen aluekehittämisstrategia 2020 mainitsee nuoret ryhmänä, johon on kiinnitettävä erityistä huomiota aluesuunnittelussa ja alueiden kehittämisessä. On tärkeää, että nuoret kokevat, että he voivat aidosti vaikuttaa elinympäristönsä suunnitteluun. Onnistumisen kokemukset takaavat osallistumisen myös tulevaisuudessa ja tämä taas parantaa elinympäristön laatua.

Tässä tutkimuksessa keskityttiin erityisesti vapaa-ajan palveluihin nuorten kohdalla. Palvelut ovat merkittäviä alueiden vetovoimatekijöitä. Nuorten kohdalla haluttiin keskittyä vapaa-ajan palveluihin, koska nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa vapaa-ajalla käyttämiinsä palveluihin eniten itse. Vaikka nuoret olivat palveluihin melko tyytyväisiä, voidaan vuorovaikutusta lisäämällä palveluja parantaa edelleen.

Palveluiden lisäksi alueiden vetovoimaisuuteen vahvasti vaikuttavat myös mielikuvat. Erityisesti nuorten kohdalla mielikuvilla ja imagolla on suuri merkitys. Tämä tuli selväksi myös tutkimusalueella Varissuo-Littoinen. Negatiiviset mielikuvat Varissuosta estivät alueiden välistä vuorovaikutusta ja palveluiden käyttöä.

10.1 Johtopäätökset

Nuorten kohdalla sosiaalisella ympäristöllä tuntuu olevan fyysistä ympäristöä suurempi merkitys. Tuloksista nousi esiin kavereiden suuri merkitys siinä, onko nuori tyytyväinen asuinalueeseensa. Kaverit ovat nuorten kohdalla myös olennainen osa vuorovaikutuksen luomisessa. Kuntarajat eivät vaikuta olevan suuri este nuorten ystävyydelle ja siitä seuraavalle vuorovaikutukselle. Kouluilla sen sijaan on suuri merkitys paikkana, josta nuoret kavereita saavat.

Sosiaalisen kestävyuden kannalta alueiden suunnittelussa ja kehittämisessä olisi tärkeää kiinnittää huomio sosiaalisten ongelmien estämiseen. Tutkimusalueella sosiaaliset ongelmat ovat kasaantuneet Varissuolle, mikä on huono lähtökohta nuorille. Alueelta löytyy myös paljon maahanmuuttajia, joiden integroituminen on erittäin tärkeää. Vuorovaikutusta lisäämällä maahanmuuttajien integroitumista olisi mahdollista parantaa ja sosiaalisten ongelmien kasautumista ehkäistä. Varissuo-Littoinen on yhtä toiminnallista aluetta ja alueiden välistä yhteistyötä lisäämällä kumpikin alue hyötyisi.

Nuorille suunnattujen vapaa-ajan palveluiden määrää voitaisiin parantaa alueiden välistä vuorovaikutusta parantamalla. Jos vuorovaikutus lisääntyisi, myös elämänlaatu parantuisi, koska nuorille olisi enemmän palveluita käytettävissä ja alue olisi muutenkin elinvoimaisempi. Tässä mielikuviin vaikuttaminen on tärkeässä osassa, koska suurena esteenä vuorovaikutukselle olivat nuorten asenteet.

Tutkimuksen osallistamisnäkökulma ei välttämättä ollut kovin onnistunut. On vaikea tietää, kokivatko nuoret, että voivat vaikuttaa alueeseensa kyselyn avulla. Asiaa olisi pitänyt pohjustaa paremmin. Nuorten kanssa olisi pitänyt

keskustella enemmän elinympäristöön vaikuttamisesta. Koska suurin osa nuorista vastasi kyselyyn koulussa ja vastaaminen kuului tunnin ohjelmaan, ei vastausmääristä pystytä päättelemään nuorten kiinnostusta asiaa kohtaan. Alueiden kehittämiseen vaikuttaminen on ongelmallista, koska aluesuunnittelu on usein niin hidasta, että tuloksien näkeminen voi olla hankalaa.

10.2 Suositukset

Tärkeintä alueiden välisen vuorovaikutuksen parantamiseksi olisi ennakkoluuloihin vaikuttaminen. Nuorten asenteisiin tulisi puuttua ja ennakkoluulojen poistamiseksi kouluissa olisi hyvä pitää suvaitsevaisuus- ja kansainvälisyyskasvatusta nuorille. Tässä apuna voitaisiin käyttää nuorisotoimea. Tärkeää olisi myös, että littoislaiset ja varissuolaiset nuoret tutustuisivat toisiinsa ja näkisivät, että ovat molemmat ihan hyviä tyyppejä. Vuorovaikutusta luotaessa kumpiakin nuoria, sekä ulkomaalaistaustaisia että kantasuomalaisia, tulee tukea sopeutumisessa. Lisäksi tiedottamisella on tärkeä rooli alueiden vuorovaikutuksen lisäämisessä. Nuorille pitää kertoa mitä, palveluita he voivat kuntarajan toisella puolella käyttää ja heitä tulisi myös rohkaista kuntarajat ylittävään vuorovaikutukseen.

Palveluita alueella voitaisiin kehittää nuorten toiveiden suuntaan. Tämä tarkoittaisi houkuttelevien kulutusmahdollisuuksien lisäämistä, koska ne lisäävät nuorten viihtyvyyttä ja antavat nuorisomyönteisen kuvan alueesta. Liikuntakeskuksen, jossa olisi ainakin uimahalli ja kuntosali, rakentaminen alueelle parantaisi nuorten harrastusmahdollisuuksia alueen sisällä. Lisäksi joukkoliikenteen kehittäminen Littoisissa parantaisi palveluiden saavutettavuutta. Toimivan joukkoliikenteen kehittäminen on myös yksi alueidenkehittämistavoitteista.

Kestävän alue- ja yhdyskuntarakenteen luomiseksi sosiaalinen segregatio eli eriarvoistuminen olisi pyrittävä pysäyttämään. Aluesuunnittelun avulla tähän voidaan vaikuttaa ainakin suunnittelemalla alueista tasapainoisia kuntarajoista riippumatta. Alueista on suunniteltava väestörakenteeltaan kestäviä. Tämä tulee huomioida erityisesti kaupungin vuokratalojen sijoittamista suunniteltaessa.

Alueiden heikkeneminen on kuitenkin itseään ruokkiva kierre ja sen kääntäminen on hidasta ja vaikeaa.

Nuoret voisivat olla tässä asiassa edelläkävijöitä ja kääntää heikkenevien alueiden kehityksen positiivisempaan suuntaan. Nuorilla on paljon kokemusta paikallisesta tilanteesta, mitä voitaisiin aluesuunnittelussa käyttää hyväksi. Nuorille on taattava mahdollisuus aitoon vaikuttamiseen. Internetin kautta tapahtuvan vaikuuttamisen lisääminen voisi olla yksi keino lisätä nuorten vaikutusmahdollisuuksia. Vaikuttamistaitoja olisi tärkeä harjoitella myös koulussa. Kun nuoret voivat osallistua oman alueensa kehittämiseen, he eivät ole niin halukkaita muuttamaan pois alueelta.

Alueiden tulisi houkutella kaikenlaisia ihmisiä niin, etteivät alueet eriydy toisistaan. Myös alueiden turvallisuutta voidaan parantaa suunnittelemalla ympäristöstä sellainen, että se ei houkuttele rikollisuutta tai muuten huonoa käytöstä. Hyvin hoidettu ympäristö luo turvallisuuden tunteen ja alue viestii, että joku omistaa sen. Hyvä valaistus pimeällä tuo turvallisuuden tunnetta ja nuoretkin mainitsivat valaistuksen lisäämisen yhtenä keinona turvallisuuden parantamiseksi. Miellyttävät alueet houkuttelevat kaikenlaisia ihmisiä, mikä parantaa alueiden luonnollista valvontaa.

Varissuo-Littoinen alueesta pitäisi pyrkiä luomaan myönteisiä mielikuvia. Varissuolaisen ja littoislaisen identiteetin lisäksi alueelle pitäisi kehittää myös yhtenäistä identiteettiä. Mielikuviin ja identiteettiin vaikuttaminen on hidas prosessi, mutta se olisi tärkeää alueen houkuttelevuuden kannalta. Vuorovaikutuksen parantamisen lisäksi alueen imago on merkittävä tekijä alueen menestymisessä.

LÄHTEET

- Alatarvas, R. 2011. Nuorten arki ja tunteiden maantiede. Viitattu 25.8.2011 <http://www.aka.fi/T/Tiede uutiset2/Tata-tutkimme/Aiemmin-julkaistut-jutut/Nuorten-arki-ja-tunteiden-maantiede/>
- Anunti, P. 2005. Miten lapset ja nuoret voivat vaikuttaa asuin- ja elinympäristöönsä. Hesan nuorten ääni kampanja. Viitattu 21.9.2012 http://valtioneuvosto.fi/tiedostot/julkinen/tulevaisuusfoorumi_2005/Foorumien_materiaalit/Miten_lapset_ja_nuoret_voivat_vaikuttaa_asuin-ja_elinympaeristoeoensae142930/142931.pdf
- Duodesim. 2010. Nuorten hyvin- ja pahoinvointi. Viitattu 15.8.2011 <http://www.duodecim.fi/kotisivut/docs/f1287864842/konsensuslausuma090210.pdf>
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2012. Alueen kehittäminen. Viitattu 24.10.2012 www.ely-keskus.fi > ELY-keskukset > Varsinais-Suomen ELY > Tehtävät ja toiminta > Alueen kehittäminen
- Erkko, A. 2006. Nuorten elämänhallinta ja mielen hyvinvointi. Sivuaineen proseminaarityö. Kotitalousopettajan koulutus. Helsinki: Helsingin yliopisto. Viitattu 17.8.2011 http://www.mielenhyvinvoinninopetus.fi/pdf/Erkko_Nuorten_elamanhallinta_ja_mielenhyvinvointi.pdf
- Flöjt, A. 1999. Nuoret ympäristön kehittäjinä – Nuorten Ääni -ryhmien menetelmäopas. Helsinki: F.G. Lönnberg
- Harju, J. 2012. Tutkimus: Suomen nuoret ovat radikalisoituneet. Viitattu 21.11.2012 <http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Tutkimus+Suomen+nuoret+ovat+radikalisoituneet/1135270354652>
- Haarni, T.; Karvinen, M.; Koskela, H.; Tani, S.; 1997. Tila, paikka ja maisema. Tutkimusretkiä uuteen maantieteeseen. Tampere: Vastapaino
- Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy
- Holmila, M. 2001. Kylä kaupungistuvassa yhteiskunnassa. Yhteisöelämänmuutos ja jatkuvuus. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Horelli, L. & Vepsä, K. 1995. Ympäristön lapsipuolet. Helsinki: ITLA; Itsenäisyyden juhluuden lastenrahaston säätiö.
- Horelli, L. & Jovero, S. 2002. Nuoret ja paikallisuuden merkitys? Nuorten ympäristösuhteen tarkastelua Vantaan Koivukylä-Havukosken alueella. Espoo: Otamedia Oy.
- Hyyppä, M. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä: sosiaalinen pääoma ja terveys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Itämeren kaupunkien liiton ympäristökomissio. 2012. Suunnitteluyhteistyöllä kohti parempaa elämänlaatua. Opas kaupungin ja maaseudun vuorovaikutuksen integroituun hallintaan. Turku: Itämeren kaupunkien liiton (UBC) ympäristö- ja kestävän kehityksen sihteeristö.

Jyväskylän yliopisto. 2012. 14-vuotiaiden yhteiskunnallisten tietojen ja osallistumishalukkuuden välillä kuilu – Valmius laittomien keinojen käyttöön on lisääntynyt. Viitattu 21.11.2012 www.jyu.fi > Ajankohtaista > Arkisto > 2012 > 10/2012 > 14-vuotiaiden yhteiskunnallisten tietojen ja osallistumishalukkuuden välillä kuilu – Valmius laittomien keinojen käyttöön on lisääntynyt

Kaarinan kaupunki. 2005. Kotimäen koulun esittely. Viitattu 12.12.2012 www.kaarina.fi > Koulut > Kotimäen koulu > Koulun esittely

Kaivola, T. & Rikkinen, H. 2003. Nuoret ympäristöissään. Lasten ja nuorten kokemusmaailma ja ympäristömielikuvat. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Kajaanin ammattikorkeakoulu. 2013. Laadullisen aineiston analyysi ja tulkinta. Viitattu 4.3.2013 www.193.167.122.14/Opari/ontTukiLaadAnalyysi.aspx#lahtokohtia

Kyttä, M. & Kahila, M. 2006. PehmoGIS. Elinympäristön koetun laadun kartoittajana. Espoo: Otamedia Oy

Laki alueiden kehittämisestä 29.12.2009/1651

Lehtonen, H. 1990. Yhteisö. Tampere: Vastapaino.

Liedon kunta. 2013. Koulut. Viitattu 10.1.2013 www.lieto.fi > Opetus ja kasvatust > Peruskoulu > Koulut

Lindeqvist, M. 2011. Palveluiden käyttö Varissuo-Littoisten alueella. New Bridges hankkeen tuloksia.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132

Majuri, R. 2012. "En mää ois kyllä missään muualla halunnu nuoruuttani elää". Siivikkalan nuorten alueellinen identiteetti, aluetietoisuus ja yhteisöllisyys. Pro gradu –tutkielma. Tampereen yliopisto. Yhteiskunta ja –kulttuuritieteiden yksikkö. Viitattu 3.10.2012 <http://tutkielmat.uta.fi/tutkielma.php?id=22318>

Myllyniemi, S. 2009. Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Helsinki: Yliopistopaino. Saatavilla myös www.minedu.fi/OPM > Etusivu > Nuoriso > Nuorisoasiain neuvottelukunta > Julkaisut > Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009

Myllyniemi, S. 2008. Mitä kuuluu? Nuorisobarometri 2008. Helsinki: Yliopistopaino Oy.

Mäntysalo, R. 2004. Paikan heijastuksia. Ihmisen ympäristösuhteen tutkimus ja representaation käsite. Jyväskylä: Ateena kustannus.

Nuorisolaki 27.1.2006/72

Opetus ja kulttuuriministeriö. 2008. Nuorisobarometri 2008: Nuoret kaipaavat lisää vaikuttamismahdollisuuksia kunnissa. Viitattu 19.11.2012 www.minedu.fi > Tiedotteet > Nuorisobarometri 2008

Oulun yliopisto. 2000. Sepelvaltimotauti ja elämänlaatu iäkkäillä. Määritelmät. Terveysteen liittyvä elämänlaatu. Viitattu 21.1.2012 <http://herkules.oulu.fi/isbn9514253647/html/index.html> > Määritelmät > Terveysteen liittyvä elämänlaatu

Paasi, A. 1986. Neljä maakuntaa. Maantieteellinen tutkimus aluetietoisuuden kehittymisestä. Joensuu: Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja N:o 8

Paju, P. 2004. Samaan aikaan toisaalla... Nuoret alueellisuus ja hyvinvointi. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy.

Riikonen, H. 1995. Sukupolvet ja alueellinen muutos. Terra. Vol. 107, n:o 2. <http://www.doria.fi/handle/10024/14482>

Rikkinen, H. 1992. Ala-asteen oppilaiden elinympäristö. Tutkimusprojektin teoreettiset lähtökohdat. Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitos. Tutkimuksia 101.

Roivanen, I.; Nylund, M.; Korkiamäki, R.; Raitakari, S. 2008. Yhteisöt ja sosiaalityö. Jyväskylä: PS –kustannus.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Kylläänntyminen. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 23.1.2013 http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2_2.html

Saastamoinen, M. 2007. Notkeat rakenteet, tiheät identiteetit? Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen. Nuorisokasvatuksen teoria – Perusteita ja puheenvuoroja. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura.

Sipilä, M. 2006. Kestävä kehitys näkyväksi, osallistuminen toimivaksi - avauksia maankäyttöön. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Suomen akatemia. 2008. Vapaa-ajan viettotavat yhä merkittävämpi vaikuttaja nuoren identiteetin muodostumisessa. Viitattu 14.1.2013 www.research.fi/ajankohtaista/nuorten_identiteetti

Suomen kuntaliitto. 2012a. Kansallinen aluepolitiikka. Viitattu 25.10.2012 www.kunnat.net > Asiantuntijapalvelut > Alue- ja elinkeinokehitys > Alueiden kehittäminen > Kansallinen aluepolitiikka

Suomen kuntaliitto. 2012b. EU:n alue- ja rakennepolitiikka. Viitattu 25.10.2012 www.kunnat.net > Asiantuntijapalvelut > Alue- ja elinkeinokehitys > Alueiden kehittäminen > EU:n alue- ja rakennepolitiikka

Suomi, K. 1989. Yhdyskuntasuunnittelusta liikunnan elinpiirisuunnitteluun. Liikuntatieteellisen seuran julkaisu n:o 121.

Tarjanne, L. 1995. Rakennettu ympäristö mukaan ympäristökasvatukseen. Kirjassa Ojanen, S. & Rikkinen, h. (toim.). Opettaja ympäristökasvattajana. Opetus 2000. Juva: WSOY.

Terveys ja hyvinvoinnin laitos. 2012. Lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuudet. Viitattu 22.11.2012 www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi > Johdon tueksi > Lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuudet

Tilastokeskus. 2009. Väestötilastopalvelu. V02E Väestö sukupuolen, iän ja perheaseman mukaan 31.12.2009.

Turun kaupunki. 2012. New Bridges – kaupungin ja maaseudun vuorovaikutus. Viitattu 21.1.2012 www.turku.fi > [Turku.info](http://turku.info) > Kehittyvä kaupunki ja seutu > New Bridges – kaupungin ja maaseudun vuorovaikutus

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012a. Kansallinen alueiden kehittäminen. Viitattu 23.10.2012 www.tem.fi > Alueiden kehittäminen > Kansallinen alueiden kehittäminen

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012b. Alueiden kehittäminen. Viitattu 25.10.2012 www.tem.fi > Alueiden kehittäminen

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012c. Aluekehittämisen suunnittelujärjestelmä. Viitattu 25.10.2012 www.tem.fi > Alueiden kehittäminen > Kansallinen alueiden kehittäminen > Aluekehittämisen suunnittelujärjestelmä

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012d. Aluestrategia 2020. Viitattu 29.10.2012 www.tem.fi > Alueiden kehittäminen > Kansallinen alueiden kehittäminen > Aluestrategia 2020

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012e. Suomen aluekehittämissstrategia 2020. Viitattu 29.10.2012 www.tem.fi > Alueiden kehittäminen > Kansallinen alueiden kehittäminen > Aluestrategia 2020 > Aluekehittämästrategia 2020

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012f. Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet 2011–2015. Viitattu 29.10.2012 www.tem.fi > Alueiden kehittäminen > Kansallinen alueiden kehittäminen > Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012g. Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet 2011–2015. Viitattu 29.10.2012 www.tem.fi > Alueiden kehittäminen > Kansallinen alueiden kehittäminen > Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet > Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueiden kehittämistavoitteista 2011–2015 (tavoitepäätös) (pdf)

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012h. Maakuntaohjelmat 2011-2014. Viitattu 29.10.2012 www.tem.fi > Alueiden kehittäminen > Kansallinen alueiden kehittäminen > Maakuntien suunnittelu > Maakuntaohjelmat

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012i. EU:n alue- ja rakennepoliittikka. Viitattu 29.10.2012 www.tem.fi > Alueiden kehittäminen > EU:n alue- ja rakennepoliittikka UBC Vuosi? NEW BRIDGES Elektroninen työkalupakki. Viitattu 17.10.2012 www.urbanrural.net > Sanasto

UBC Commission on Environment. 2012. New Bridges Online toolkit. Tärkeimmät käsitteet. Viitattu 21.1.2012 www.urbanrural.net > glossary

UBC Environment and Sustainable Development Secretariat. 2009. New Bridges leaflet. Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutuksen parempi hallinta – miksi se on tärkeää? Viitattu 21.1.2012 www.turku.fi > www.turku.info > Kehittyvä kaupunki ja seutu > New Bridges – kaupungin ja maaseudun vuorovaikutus > Projektin esite

Viherympäristöliitto. 1999. Luovuutta suunnitteluun - osallisuutta toteutukseen, työkirja lasten ja nuorten tulevaisuustyöpajoihin ja suunnittelupiireihin. Suom. Airas, A-I. Helsinki: MIKTOR.

Wikipedia. 2011a. Turun normaalikoulu. Viitattu 8.1.2013 http://fi.wikipedia.org/wiki/Turun_normaalikoulu

Wikipedia. 2011b. Littoinen. Viitattu 14.1.2013 <http://fi.wikipedia.org/wiki/Littoinen>

Wikipedia. 2012. Varissuo. Viitattu 14.1.2013 <http://fi.wikipedia.org/wiki/Varissuo>

Wikipedia. 2013. Crime prevention through environmental design. Viitattu 17.1.2013 http://en.wikipedia.org/wiki/Crime_prevention_through_environmental_design

Ympäristöministeriö. 2012. Elinympäristö ja yhdyskunnat. Viitattu 5.12.2012 www.ymparisto.fi > Maankäyttö ja rakentaminen > Elinympäristö ja yhdyskunnat

Ympäristöministeriö. 2007. Osallistuminen yleis- ja asemakaavoituksessa. Helsinki: Edita Prima Oy.

NUORTEN KYSELY

Ikä: _____ Sukupuoli: poika tyttö Äidinkieli: _____

1. Millä kadulla asut? _____

2. Kuinka kauan olet asunut alueella?

- koko elämäni yli 10 vuotta 5-10 vuotta
 1-5 vuotta alle vuoden

3. Millaisessa talossa asut?

- Kerrostalo Rivitalo Omakotitalo Paritalo

4. Mitä teet vapaa-aikanasi kotona?

---

5. Mitä harrastat ja missä?

---

6. Missä oleilet?

---

7. Missä kaverisi asuvat?

☐ Varissuolla	☐ Kaarinan Littoisissa	☐ Liedon Littoisissa	☐ Muissa ympäröivissä kunnissa
☐ Muualla Turussa	☐ Muualla Kaarinassa	☐ Muualla Liedossa	

8. Kuinka paljon vietät vapaa-aikaa kodin ulkopuolella?

☐ En lähes yhtään	☐ Pari tuntia päivässä
☐ Pari tuntia viikossa	☐ Enemmän
☐ Muutaman tunnin viikossa	

9. Onko sinulla kotiintuloaika? Jos on, milloin arkisin? _____ Viikonloppuisin? _____

10. Miten kuljet harrastuksiin ja muualla missä vietät vapaa-aikaasi? (Muista kesä ja talvi!)

☐ Vanhemmat vievät	☐ Mopo	☐ Bussilla
☐ Pyörä	☐ Mopoauto	☐ Kaverin kyydissä
☐ Kävelen	☐ Kevari	☐ Muu, mikä? _____

11. Onko jotain mikä estää liikkumistasi vapaa-ajalla?

☐ Ei	☐ Ei pääse bussilla	☐ Pelottaa mennä
☐ Vanhemmat eivät päästä	☐ Huonot pyörätiet	☐ En osaa mennä yksin
☐ Ei ole rahaa	☐ Vanhemmat eivät vie	☐ Muu, mikä? _____

12. Oletko tyytyväinen nykyiseen asuinalueeseesi?

- Kyllä, miksi? _____
- Ei, miksi? _____

13. Onko asuinalueellasi tarpeeksi vapaa-ajan palveluita sinulle?

	5	4	3	2	1	
Kyllä	☐	☐	☐	☐	☐	Ei

14. Mitä vapaa-ajan tekemistä tai paikkoja toivoisit Varissuolla/Littoisissa olevan? (Valitse 3 tärkeintä)

☐ Skeittiparkki	☐ Tanssitunnit	☐ Kahvila
☐ Seinäkiipeily	☐ Kuvataidekerho	☐ Hesburger
☐ BMX-pyörärata	☐ Käsityökerho	☐ McDonalds
☐ Kuntosali	☐ Kioski	☐ Muu, mikä? _____

15. Käytkö nuorisotalolla/tilalla?

Kyllä Ei

16. Käytkö lähimetsässä?

Kyllä, mitä teet metsässä? _____

Ei, miksi et? _____

17. Onko Varissuolla, Littoisissa tai muualla missä vietät vapaa-aikaasi paikkoja, jotka koet vaarallisiksi tai pelottaviksi? Mikä näissä paikoissa pelottaa? (Muista yö ja päivä!)

_____

_____

18. Oletko kokenut uhkaavia tai pelottavia tilanteita? Missä? Millaisia?

_____

_____

19. Miten turvallisuutta voitaisiin sinun mielestäsi parantaa?

_____

_____

20. Arvioi kuinka pitkä koulumatka sinulla nyt on? _____

21. Millä kuljet kouluun?

☐ Vanhemmat vievät	☐ Mopo	☐ Bussilla
☐ Pyörä	☐ Mopoauto	☐ Kaverin kyydissä
☐ Kävelen	☐ Kevari	☐ Muu, mikä? _____

22. Mihin kouluun aiot mennä yläasteen jälkeen?

☐ Turun ammatti- instituutti	☐ Normaalikoulun lukio	☐ Turun Klassikon lukio
☐ Ammattiopisto Livia	☐ Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio	☐ Turun Lyseon lukio
☐ Kaarinan lukio	☐ Turun kansainvälinen koulu	☐ En tiedä
☐ Liedon lukio	☐ Kupittaaan lukio	☐ Muu, mikä? _____ _____ _____
☐ Juhana Herttuan lukio	☐ Puolalanmäen lukio	
☐ Aurajoen lukio		

23. Miksi haluat valitsemaasi kouluun?

_____
_____
_____

Omille kommenteille vapaa kenttä

_____
_____
_____

Kiitos vastauksistasi!